(c) 2006 Ministerio de Cultura

Libri duo Posteriorum Arist.lis N. 1.
Libri ejusdem Philosophi de Anima. N. 90.
De Memoria, et reminiscentia N. 107
tractatus de dici de omni. Editus
à Magistro Henrico de Assia. N. 140
Quaestio de punctis in linea, et
momentis in tempore edita à
Magistro Ioanne de Maraueja. N. 144. in dorso.
Opus Magistri Helijaconati in
compendio super librum de Anima Reverendi Aristotelis. N. 149 in dorso.

Tomus 219

(c) 2006 Ministerio de Cultura

[illegible] proprie et moralis an videlicet substantiae corporis gradatim ad illos
in primis tangit nam et segnitiem pro desiderio diuitiarum superius addit
et diuitias in m[illegible] [illegible] Dicendum quod in primis quod hoc genus dyspi p
qui dicitur diuitiae et dyscolum hic quoma sitit ue apte rem et quan
titatem et ca. Ab quoma solum sitit inter genus species diuersas
quibus cathe re gaudet et do dys rams sum qua inter dyngs
dolunteus. Ind dyscrimini no dendracens [illegible] Distinctio ue hic quo
ma se tenet apte rem sum hic genus diuitias diuitiae et reale et formalem
no reale. Dispi formalis no realis et sed Ab hic quoma de se principem
sufficient et in ab genere de aff de dno quoma et dere ne et alto et hoc
solu regit de dma cencia et psumo gr quae hoc sit vel pro et con dni
in hoc et sa cencia dma gnatt et hoc et vel pro gnatt. Duo dyma le ui
id sit ac mg dyscrimis se tenent quo apte rem et dispi no sunt dispe
negat sum de quoma et no et realis. Ego et quia poss dee quod no
sequ de a et b. ut sicut [illegible] et quia forte aliq dicit quod na
rem ut quo apte mg cendi re. Hic sufficit ad b. ut quod a distinguit realis
ab aliq quod et b. quod pro nunc no duo reprobare. Distinctio ue realis rei
subdit et distinguit reale no cenale et distinctio cenale. Ad distinctio
cenalem requirit ea primo quod utrique quoma sit. Ad quod quod ille rem
no sit ad. Ad quod nata ut res sit utraque [illegible] Ad dispi ue reale
no cenale requirit ea ta. Duo pdica et sum distinct requirunt et
quod aliq res ut cencia sit quod hic quoma.

Item magis approximando
sum apte supponi quod et ad sillogismum quod nullus su
portatio sum repugnantiae nec data nec determinata sunt. Ad
quod et data accepta quae sum res cen repugnantis tam determinate sunt
pa sum ea quae cen spey insunt. Sinon sit mundus et de indiuiduis et
aliq solum. Si enim hoc no est dm tut nulli cent quod sum de cento sic
quod no di deu quia et quod displ ut displ aliq di et accepl et de sit quod et sum
repugnae sunt illem. Et ad quod dicit sit tam nus quod hic et supo et sum
determinate repugnaret pa cenl sum ea quae cenlet spey insunt et
qualem dicit accepta forte sit in aliqb phas sey data. Ad minus
quod dicit concepta repugnaret quod supportatio et sunt sum omne cen
tras sum res adhuc me oro et enun in quod hoc dicit dispingo sunt et
aliq sit non est ea dicit de sto distinto. Jo quia stat in quod sunt
apprehendit omne hoc et dicit pere sit jo sum cent et mundo et sum cendaret
mentalet pa hac ho et quia [illegible] et quae pla no enumeratum

(c) 2006 Ministerio de Cultura

q omne hoc. Eodem m̄o ce vi q̄ ds q̄ cet talis m̄o ſed dicim ē p
actualem apprehensione adeqte ſumptam aliqtu ul ſpe pure ſtē offuſe repre
ſentare denominā int cognoſce ul apprehendere omne ſupō illiq ds q
qua rone omne ſupportū ſt agnoſci ab hnte tlis m̄o dem cognōm dēq
vel oī qcedi q ab hnte tale cog dem omne ſeparata ab alia cognōe
int n cognoſcet nec apprehendet q ſt res ſm ſe n tlis qd n det int
enucians de ſe ſt ſi p ul 2o ul 3o ſupto ad ptu enuciatt id indicat
de quib ſupportū id ſeu attribuit id cuiq ſupportū id indicat q ſi oī
q no dicit de alīq enuciare ul de eīdem ſt facilit deducet. Un apet q
omis hns actuale apprehō qonale pte ſm autē dorale ul ē ho de
nomat apprehens qlīb actal ce hoī q denoīa apprehens actal ce hoī
e no pot dia gre magis denoīa apprehens tlis apprehōe omo ul ce hoī
q ad q ul denoīabit apprehens omo ul ce hoī ul qlīb. Et ſi h id
e dicī ſ. ul co ue e ſit tuc pte q pio mentalis eodē denoīaret apprehendere
q apprehō qonalis co ad corns ipſi dorali hoī ce ul e ho. Et ita ho
ſtuit innouiſci ſit q hns tale apprehō qplexa denoīa apprehens
hoī actal ce hoīe e ſit d alys tuc tlis m̄o q ad apprehō de ſui nā e p ſe
ſumpta nec e d nec p ad ciu na ſit qpo q oio plis. Et adhuc cet di
cimus apprehōem co ue q dis ue ul ſaltē no magis determinata ul limi
tata ad dis q apprehōne q ad corpu q, q nālit dicī p priuone di
tanq̄ p q qponem e ſit copulando quo dā dide, por designare i tlis
m̄o apprehō qplexa ubi ſubi tlis dēbet ſui na magis debet
ab huiusmodi intellectu magis recedere q co ue q dis ue. Cui re qponat q
indicata ſit dem e no i pti q ſig pti ſit nō designans. Conclu
ſi ex his q dictis d ad dēt ſubiectū propa ti dis i mentali enu
ciatione qd fuit inquirendū i p ſenti ca

Non e alīq ſmchā mentale nālit ſignā q tanq̄ determi
adiuncta ſumptui dēt ipm distribuat ita q ſit ipm na
tu distribui i ita ſigno determinari aī ho q ex dicis de na
qpos i q ſubiat tlis pte no e d ſufficit co ue ptu de q ſubi
pro q ſupōit ſm i ſi pt adiuncta alicui tlis m̄i ſmchā determinata
cunq̄ ti dis co ue pteritilla ſig eet pte i q tq ſm a e p q
hg m q tq ſm tq equipollet i n co ue iſte ho t e iſte ho t q i e q ſigret
qpo nālit vpo q eet qpo q omis q tq q q ti mg q ſigna enuncia
e i rei ultate qpo. Si dicā q id ſmchā ſigficat equipolle iſti q
co to i te ho t e iſte ho t ſig q equipollent iſti q i te ho e iſte ho. e i te

(c) 2006 Ministerio de Cultura

2 p. gnis cet tio nato supone i ponere mentis et id gplexu uel sit illo
copulatu ipse ho 2 ipse ho i no cet sma p tatis ma Ex gest de illo gtu
determinatu ty rey uel quasi rex sit nalis similitudo Ex ho n. p. 2 p. se
sigt tio metis q e similitudo rey uel rex ~~quasi sit nalis sim~~ do et hstudis
dicendum 2 quale cum p sigficatu p no sigficet p se nalit ipe sig cupty p. p. e
ee sim ppie Unde dicet q omis tio metis gd uel jng gd nalit sig
ppie uel id 2 p se nato sulna uel pri i ponere q d oi tio p omi qd repsentat
uel ad qd intellectu obiecte tmat dd qtu p. enuciat Ex Dicet ipse ho
q intentio s q sig tio vocalibus oris n 2 i mente n. tendit ad q dim
gplexu copu tu quotis sm bg ti illis cui tis vox addit uel istud gplexu
ipse ho 2 ipse ho 2 uel istud pro uel pro 2 cum 2 Non ei di co ista ipse
ho 2 et al 2 ipse ho e al ee e adeqtu sigtu n. ds q tq sm determinatq
q tq illis immte t pti et pbatu fuit Si dicta q hi omis a impositi
ad signds q gno addit sho vi alicq pnis vocalis q inte debeat q ape
uel enuciare ptu ppris metis de sm bg sbi eigdm co Sed q ho est
ho signu omis uocale sig formaldm co i int i q co ptu pdicat
id ptu 2 subiciant ti sm de mg ti oris q subi 2 p gnis pnd sig tu et
adhuc est Ona mentis co sub supta dicto m. sub ppo q sho ad
dere et ~~ite~~ signu omis vocale Et dicta forsitan q no sequ q ni
q sho pnis addit sub mentis et dicens co sum Sbi co e adeqtu
eig sigficatu Ex quod sit de ho vi eg pole ill magis q sig tu hg pnis
sit copulatum cum sm bg et pdpo Et confirma ho q audiens hac
vocem pte oris ho alt hac pte ho extensig adhmdit p. q. sdg d
no vi q m. aliqlit eigpellerent ista q. ipse ho 2 ipse ho 2 ymo expi
mur q ad talem adhm. inte gimmte prumpt audita illa dcr oris
hemo 2 ppt aduertu copule 2 pti no dt gre eg sig tu mutaret q 2
Est i pnto sigficatu a pori cogens ptu ppris disuctim stare q sus
supposito i disuetim e copu ad supco apte sm Non em ymaginandum
et dt pui dnt q ho fuerit de tmg ill q cepto hmo tale nam addita
sho dppet i ipe ppnis quas dici ego 2 tu habemus domu habie 2 ex
sunt plures 2 i 2 ista omis ho e al et si fieri p mare p immte q di
copulata q cepto sm bg tum sub 2one tg pti stat q fuerit im uel distuncti
ita q p mare illi oti corrdeat ho de illi copu to sho ipse ho 2 ipse ho 2
ipse ho e al uel ista qd 2 pro 2 eyco e al uel sunt al i q i tg al stat
q fuerit im sic i pdicto pnis de copu to sho i 2 e u d q2 distuctu pti uo
pdicd de quali pte i sho et ipse ho e ho al et ho al Et gnaunq

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Dulce est via talis mi ppo de sbo copulato et sua subsupta 2 sua copu
subsupta 2 cl Et 10 vi ibi ordo ce aptus intellectu q dna ppo de copu
sbo qo pmgalis tmjm communis pmarie subsuma tangit magis officia
gnit i resolua i copulatum tangit secundante sublimate officione
2 cl gnalit tm ubi q subiart 2 ory nalis qa cessa pte amatis
confusis ad ppa

Ecce istis segd q sme sermone pmgtiu q cepitiu ti omnis
al mg omni i sbi no e distincto apud pte humanu pot
cay ppendi ab adulteriis q dicta sunt Et dvi notatt
humanu pte p sorte i angelis dng cappolit multy i nob Aliat
2o qo dicis q distinctio aliq ti i aliq pti n a e q co ua enu 19
pti de gly inferiori illig ti q dicat distinctio Del alit 2 magis apiori
i enumeratio pti de sbo copulato qo omnibus pmgtibus 2 tis inferioribus
sbo Ex qb ulteriq deducit q no sunt n due species pmcipa ad te dicit
distinctiones qm qo ia dicis disponibus distinctionis no tolli q male
qm pbis species talis mi distinctionis ce pnt no dna afir ua distinctio
2 dna negua ua quay afir ua denotatt p lb omnis ut ad sig equalis
2 negua ua denotatt p lb n9 ut ad signu sibi qpte ad plm signis Et
q qo alio qm ti distinctiones et i ppto sunt sunt i quadru dicta
mni sunt ti species cathe et sbo al 2 cl Dici sunt ti g vi 2 qo dicig co
zum ti tio superiori ut ex inferiori mete lb q e et dicig qpte et
sunt ipsi ti ono q e ho res q e een dma pi ut fig q e dg 2 9
pmis Certy sunt g vi qo dicig pmpliaiu distinctiu ti tio con
ori ut mg con pm ut g vo supta i plei nuo mete lb q e et sunt ipsi
ti g vi res q sunt ho ppone q sunt een dma pat i filig q sunt
deq Hodo ctum e q ome tale distinctiu sufficiente distinctio
ut denotatt distinctio p ho q addit ll omis i plei ut pm nuo et
ho pmta hg et omis res q sunt een dma sunt pd 20 Ergo ome
tmg distinctiu tg tunq mi 2 spey sunt illis duabus speciebus pmta
distinctio pot Retinu em e pone q ppt ponem fidey xpiade no
uas species pmta, nce sit inueni

Et ut plenius innotescat intentio philosophi de diei de am di
dei opi q sit supo ti q distinctio e solu q illis p qb tig
de supone Ipso q pt pmta q tmnu subia i ppoe

mentali nihil aliud e q̃ p ipm met tmnu aliud i ordine ad id
sit ad tertia q postq̃ ill eq primo apehendr i repraesentato Et eq f
minu pri e p ipm aliq ill aliq repraesentari d aliq p aliu greptum
repraesentato plq ill eq primo Ex quo bn intelligens elicit pot q su
ppo nihil aliud e q̃ sbiectu ill primo ti p eo qd p ipm importat ut
eo q p ipm apehnduntur 2 ho pot ee ipe met tig ill alij tmg ill res que
no signt no ex ho deducere Iterum sando magis i supor cor Supo
e acceptio tmg i ppone p eo ill cis de eq ill quarp tis sm hb ppis me te
copula tis ppois ide enunciatt ad bonu intellectu Et sm ista distinctio
i ista patt no e filiq pr nm supertt q filio q ista e f a te filiq e pr
ex ho sit ita hec cen dma e pr deitate e q e filiq Et ia dr i disp de
de sm istis ppos 2 pnt ho ad dram hig sm ho ti ho cen dma q e fiq
de quo bn dr patt Et sm istam distinctionem supp qdr duplex pot
i duae spes s i suppnem formale 2 ppam 2 i suppnem reale q tmg
Ff formalis 2 ppa e aliq ti i ppoe p omn eo ill cis de q ho ppos q hb
sm istis ille tig ide enunciatt me te copula ppons determinata p li
formalit Et sm ista spem supis no supt iste tmg ho cen dma
i aliq ppone q pre ill filio 2 q 2 qo primo i p ca omis i e sit ipse
patt ill i pr e formalit cenda filiq e foralit cen q 2 i ppoe
q patt 2 cenda no distinguit formalit Iterum supo formalis
subdmus i suppnem formale cenale e nacionale Supo foralis
cenalis e solu tmnatus cenaliu i dmis i tiorp q comunit distinctu
de tig ppons et la bontas entitas intelligitq 2 Supo ide nacio
nalis e tiorp nacionaliu ill ppronaliu et sit ~~omis~~ ti q no distin
cant de omib ppons et patt filiq sm ratio 2 Supo ide realis
communis e acceptio ti p omn eo 2 de eq ill de quorp geptib sm hb
no ppne me te cola ppons no determinata p li formalit enunciatt
et illa supo i gne uocatt realis cons inq e acceptio ti p omn eo
2 de eq tis sm hb ppne ill qlibet me te cola ppons distincta no de
terminata p li formalit Ex ist pot dici q m i ho ppo omis
cen dma e patt sm formale suppnem et ppa e ita p realem
sit ad formalit illegitimans q sola distinctio formalis no su
sm quam ratio supnu magis de stante sinis li cenda dia

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Supone et distinguit illa ponere et gestibus. Sed dicit dicta quod sunt supponere formale quod doctores illa dicem communiter concedunt, et hoc non propter esse sunt supponere realiter communem quod patet quia et communia dicta et in res diversa sicut patet quia et communia dicta et in res diversa.

Tamen quia fit decursus per sub tio distincto ad suum genus ipsa determinata vel vaga et omis dicit satis. Et per quod tunc per distinguit et ponere dicit dicta supponere, tunc quia non stat quod ad tunc representet aliquam rem quia sit dicit vel representat quod rem quae in. Et omnis dicens aliquam te ad aliquam rem quale re quae et in res, quale cum concedit exposito. Hinc et quia ut vel intelligi distinctum fieri sunt supponere realiter communem quod predicat sunt formale et non formale et distinctum sunt illa supponere et distinctum simpliciter de omni nomina recipitur apud philosophos ad formaliter illorum in omnibus. Et ita apet quod ad formaliter illorum sunt philosophanda disciplina vel doctrina regit quod et distinctiones predicam in ita distinguit exposite ti quod subiectum quia sunt predicata in enunciatione vel denotata sunt philosophos quod de quantum et quantum distinguit sicut virtute prius in nere et quia illorum distinctiones distinctum intelligi sub tio cui addit signum vale hoc enim importat apud aliquid dicta de omni et dicta de nullo.

Tamen vel sunt nulli distinguit quod quadruplum mane sunt tium Tropma quia sunt bonum et non determinatum. Et sicut si iste homo vel ista homo. Secundum quod sunt propriis determinatum quia sub quale tio vel sunt possibiles quantum vel sunt genus certis. Et patet quod secundum cum. Tertium distinguit quod sunt bonum adiuncto eis quantum determinationis. Et in homo quia et non et potest in homo aliquid et frigidum. Quartum distinguit quod sunt bonum supponit cum quantum tio cui adiuncto tio cui quod distinguebat tanquam distinctione determinatione tamen sicut isti tio hic res quia et homo in dualitas quia et homo potest et plus contes homo hoc et hoc album quia et homo. Ad istas quattuor modes sunt rium sicut secundum sub tio distincto sunt supponere realiter communem. Et supponere supponere realiter communem.

Tamen plus nulli solum distinguit quod interrumpitur supponere tinjum sunt nulli et notum et in ipsum et quilibet omnis homines et omnis omnitates sicut nullum omnis omne propone sicut duc ut ita stam si distinguere quod supposito aliquid ti sunt nulli tunc oportet quod eadem rone quod omni supposito aliquid in propria forma et propter ista est bonum quilibet omnis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Res producere do sunt sue persone aliq res producere deo g aliqe
due persone / Ex tone simtha sm numi no e distribuible p plures supo
stos ti ois cui adest q tuc sic oblq distribuere q s alicui i tli cui
cuatone ome a. e b. distribuerent 2 p gplexos copulatos qo sm hy tmjms ipig
a. et p hc a. 2 p hc a no potest dari ro quare no hi omis ho e al i illa
gna semp et bona omis ho e al sed 2 plo fuit g sed 2 plo fuit mal
q semp ois ipso ad ipane enumante ee de illo q quo sim distribuit pri
fuit ptu ulis de eodm et hi omis ho e al ⊖ iste ho e g iste ho e al
Est ad veritate ois a fr ue reg q ptu dificet de omi 1o q quo distribu
sim 2 eq de tone cop q quilm dist sim e et de gli dificet ptu ulis
s ipa fuit u Quodo ctu e q ad veritate hy ois omis ho e al no
reg q de sed 2 plone dificet ee al q hat conte p sm distribu ptu ois
oltig est u Est gplexo copuata qo sm hy tmis aliq ti ois sm numi
sunt ipa smgtaria ti ptis nuy et ut sed est i pte gne i no di posse
ee smgtia ti ois sm nuy al ei i aliq m equaleret ois de sto sm
nui sit de sto ptis nui et iste ponens omis ho e al omis homes fuit al
saltem ad prima reg e Est esto q plo gcessit 2 m tn no gcessit
ho q i ptu ho distbuere q ptiu sit copulata gplexo smgtiu hy ho
de s ho est de natura 2 tmc distbuere ti sm nui oi hot oblq gcedi
q hi omis sm ho e sed plo 2 cyto fu q no sunt ptis i mudo obi
her e fr omis sm homes fuit sed plo 2 cyto

Omis tmg ois sm nui distbuty distbui solu p omi tio
mg ci sm ul sit gplexo ul jng Sed uo enumad d ado
eq sm pdicto pz q distbu logicalis non e q rebs p e repu
copu tmjm communiorus jntimios mg ois et tmjm sm eq ul spes
ul ptes i m t tmjm distbuti no e distbuo ul dio aliq ti i res et hy
ti al i natam 2 leone Ifrem distbu logicalis e toag i ptes ud dio m
ti sm 2 spes 2 actualia jnfiora tio distbuto se hnt et ptes ad totu am
bitu contat tmjm q dist q sm hy ti 2 eq spes et leone 2 boue al en
no habet sylla subsumendo tes n id fit ong tuq dubiu Et ipo
aptr hy omis sne ptis denotat dxp 2 oms phos omi tio q ul
jng jnec ptu q dfi de aliq tio sm sm ul de q tio dfi sm qd
idm e q de gaiq tmio comui supiori ul jnferiori tmg do ois dfi
2 ille ulstabit nito de aliq sm ti ois q eq dfi de i

Signum vle distbiti no p omi 1o distbuit sim de g i enumate
ois denotat enumare ptu pz manifeste qu precedenti pone q ipo
et ibi p statu e distbuere e resultum sm ti ois i tmios mg ois

no q e distbui

Et enumerato totus denotat virtute signi distributi prius in ea omnem complexo vel in eo superiori vel inferiori et ti distributi quod de aliquo simili distributi dicitur et ita ista omnis homo est totum denotat totum et ista quilibet tiny homo non est sub summi sub distributione istius ti homo sed bene sub summi sub denotatione dicitur omnis ergo denotatio dicitur omnis et maioris ambito quam distributio prime figure. Sequitur ergo quod ista est bona sillogismus ubi non sumitur sub termino distributo quia homo non sumitur sub ti homo et ti iste est bona sillogismus omnis homo est totum ista est homo ergo ista est totum. Verum est tamen quod ordo semper superior sub quo ad minorem quantitatem vel ipsa vel quod ad ad eius sumitur.

Non enim equalitet descendere sub tali distributo ad singulata tali in quarti pro aliquali ista vel omnis homo est aliquid naturaliter corruptibile non descendendo ad singulata istius tiny homo aliquod totum primo modo omnes ergo singulares sunt ut notum est homo de primus duobus minus primo de homine victore. Similiter de 3° manifestum est quod iste sunt omnes quia iste homo quia est dualitas materie et forme et naturaliter corruptibile sed descendendo ibi ad singulares et minus minus iste sunt fere quia hec et ista dualitas materie et forme quia est homo et naturaliter corruptibile iste binarius nullus quia est homo et naturaliter corruptibile quod quibus istarum est ista et maxime apparet et sunt facilius posito quod in sit certi individui aliquid operantes angelis quo certillis partibus quorum posunt. Item quantum est aplane omnis vitis homo est aliquilibet plurium hominum quia sunt et de primo 2° et 3° modis pluribus illa vitis homo est aliquilibet plurium et quod in descendendo ad singulares primo modo multe sunt ista pluria ista res quia est vitis homo est quilibet plurium hominum et ista res quod dicitur sed et plane in sunt iste duo homines quia sunt vitis homo sunt aliquilibet plurium hominum. Et si de zone distributionis vitis et ut sub distributione ad hoc singulata descendere contingere et quod sequitur quod remoto signo distributio sub illo debeat sic descendere dicere et potentiam ad omnia hoc singulare quia notum est quod ad quinque singulare descendere sub distributione dicere facilius apparet quia tunc homo est ut homo vitis et habet propetuo. Et quia sit de dictis quod oportet rationes istam quadre cum dicta quod dicit sic vitis de zone distributionis et descendere ad singulares et 2° patet quia ista indistincta habet multas tales singulares vitis sed ista res quia est cum dicta quod dicit in sit quia est cum dicta quod dicit et quod ad virtute indistincte sunt vitis dicitur singulare quia sequitur quia ita homo est propinquus sit et singulares quia ipsa abstrahere et quantum in propinquo et quod est de forma distributionis et ut sicut descendere sub ea ad singulares de tiny primus minus quia quia est de illis tiny primus minus in non quia singulare et ut illa vita quante sunt indistincta. Et sicut homo quia singulare in indistincte cum dicta quod

et ipse ipsa essentia dina a pdut hc essentia dina que pd pdut hc essentia
dina que tintas pdicat 2o Ipsa ppo hc res que essentia dina pdut non est
sn'ie alis sed m'ie alis omne essentia dina pdut sed ipsis omne res que
essentia dina pdut Sz hn ipse tinus sn'ie quia hc res que essentia dina ue
pt de sn'ie ipsius ti essentia dina Et hc essentia dina a hc res que essentia dina
2 eo hc non sequitur quod sit ei sn'ie quia reprat ad entitate ppnis alis qr primum
tinjm significan hn d' sn'i ti ons quoq n'q e ei sn'ie Et lb al dicly
istehio sed e sn'ie ei quia dicitur de omni 1 dli registru ad hc Et sylli sint
formales Et cum forma sylliga 2 denotari ptu distinct d omni tia sn'ie ul
tanum ul q'oo ul jnq'oo Et magis videbit insis quia pn'a d pba 1e sylli sor
omne a. et b. omne c. et a. ergo omne c. et b. n' p ho quia primum denotat com pon
tinuo cui inest ul de quo enunciat a enuciat b. p ho quia ista ibi denotat seqd
formalit quia sit e a. quia c. et b. Eo quo seqr quia hc est pa de dia d' omni sylloo
omne essentia dina e pr pz qr non e ista sic p ea sit ul denotat qr dli tintas si
lb essentia et tn non lb pat ergo 2o Seqd aliqd quia tinus ons distributa non dist p
omni qd denotat 1 ppone dli ptu distinct qr Et aptat denotari indirecte
quia tamen ea 2 aliq tinus non distributa hne dist de eno sic Et ho e sua
Sz 3o ad entitate alis non sufit quia ei sn'ie ppe dicta esse vera qr alide
est ua omne essentia dina et pr sed qr quia tinus distinct de sn'ie aliq sbi ouis
gn de eodem dist ptu

Ad soluendu illos 1 dnes non est ad nouu sntia pom n' ali
quas distinctiones quas doctores non posuit ul posuisse patet qr eo p
misse debet ex notu cuius quia ppo ea ul alis omne pnc phi de
notatt omni tio Et dicim e Est apud doctores 2ones phos dia d' omni Et pdicatur
a 2 dia de n' sufficiunt denotabit p ista sntia ons n'q 2 ed ad formales
illos sufficit 1 omni m qr ho omne a. et b. apud doctores denotabitur b.
inee omni tio q'oo ul jnq'oo inferiori ul superiori ta a. q' de aliq sn'ie ipsi a
distinct ul de q' sig ue supto distinctie 1e tig a. Et ita si doctores fuisse
oplang sine varietate quoq sntia 2 modoq distinctiones quas posuit quae
fuisse illos illos omnes deg e dna persona patet 2 filius sit deus 1 pr 2 filius
sit dna persona Sz negasse maiore Simili negasse ista omne essentia dina
et tintas n' qr denotasse o' sensu suu dia d' omni pdicim q d' omni tinus
q'oo ul jnq'oo distinctie lb tintas de qua distinctio ho essentia dina 2 p q' ei repugna
sse o' q' filius pr 2. sit tintas Est notu e q' quia illu sillm omne ho
et al pr 2 plo sit ho 1 pr 2 plo sit aual Vatutie sui dia d' omni 1 1d Et
dia de omni o' denotabit 1d quod dicim e p ptu illis enuadre d' omni q'oo
ul jnq'oo 2 q' de quo enuciat pim qr distinctie nullis alius potuit ih dre ine
sig eo pimsse illis 1 2o Omnis quia omne ho e nale cor dualias

(c) 2006 Ministerio de Cultura

5

matie 2 rtio intellectue e ho q dualitas matie 2 aue intellectue e nalit
cor lis q ipe negasset a et puto q dicit sup 1 quia ho res est ab ho
se intelligendo igr dualitas 2o e res nalis cor et ho ronabilis q ho
ma lis solu distinta qo eos pto b q aliq res e dualitas mi 2 forme
q res e ho q p na res est i dualitas bor est fa 2 fit 1 omnib
illis qpomib sol 2 pto sit ho deg 2 dya sit sic denota mai te aliq
zem et deu 2 dyablin q ste qpones omo equalint sol 2 pto sit ho
2 res q e sol 2 pto e ho l de eis e illis uidetur 1 sylo do m 1 ponendo
sim loco p n ingens sego 1 aliq m Appet q p aduertu fidei
qua apls 2 alij sp no sit Et si ita possug saluare 2 defensare ea
q sunt fidei no debemus fingere superflua qb magis deuadcam ab ill
q frtis sit q p eam defensem

Explicit tractatus q vocat tractatus de dia de omni dictis a
Reuendo magro Magro Henrico de assia

Questio est ista Vtrum in li
nea ponenda sint puncta 2 an in tpre momenta 1 motu
Sit primo videndu e an 1 lina sit puncta Et 2o an sint pu
in stan 1 tpre Et 3o an momenta sint 1 motu Ad 2o p
est tenendu q ho no dubitat an 1 lina sit puncta ca do puncta p plus pti
lne nc apls 2 equitant puncta isto ce inme tia q capiunt ly puncta p in
duiplibus contibus 1 lina q admis apls capit 6 phy 2 1 mitis alis loq
sit matheu dicit puncta Consid de de 2 momenta Ad do sed q
cor opio e q gnti as qti a e res distincta a e gnta aps sat ex p pho
Quia ex g o lina superfies 2 cor q sit spes gnitiat 2 puncta se hit ad linea
sit tig pua ad tmynu rostrum q sit inhe 1 gnti te 2 proportionabi semp
lina se hit ad superficie sd puncta ad linea si superfies se hit ad cor sd
lina ad superficie Vn dnt matheu q e fluxu punctorum apd lina Pro
quo pt q si sint puncta ipa sint attia pt q si capia gnti as ex tom sit
1 parta altaris adhuc cent puncta 1 lina 2 tuc cent attia Ad q
tenet q gnti as e ipa met res gnta hint dre q cent sic Et si dicat
q q ul m ul fora ul totu qpo no qpo id e indile nc m q 1 e qo
tensa nc 2 fora et eq notu e Ad q e 1 m 2 1 qpo te no q i puncta
sint qpoita p ho cet tone me ul forme Et si dicat stia qpo te e gti
q 2o Ad q qpo e gntu tone pau 2 stdatio q no oz pone nouaz
gtinuitate Tuc sit q probabilio 2 magis de mete phoro q puncta
sunt ponenda 1 lina pt de qtatu spia 1 plano pstio 2 sp suporto

(c) 2006 Ministerio de Cultura

g. cor. duza se tangit tuc ibi spiral tangit planu et g. f dile ut
indile et ph het ppm. Si p. tuc a gerere q. as angl. sit 3 angl.
natrus plg duarg trg qd e g. Euclydem. Sz dicit ad rndeo ad istu
tonem q. no ad ad pfum spiral n. ad pfum planu. Cont ad hur
p pom dai e dabile vno de fico tta e de celo. Sz adhuc dicit ad
no tangit aliq pte f g. cuiq. quadata more tangit se f h. no cu
sitt qi supfic. 1 g e gtartg n. tangit a pia. Tuch gro dicu ptes
mi tartg timniant 2 finitt 2 sit tuc signo tios 1 glb e gtartg. Tuch
ab illis trahant line 2 int illis aut dice ptes tangentes. Est f defin
dit lumen p id cor. planu ut ibi illinat totu ut no. Si p. tuch no
e tartg. Si no totu ipe pdalit tangit q. impedit ab illum. ot tuc 2
signo et illos tios ut tang. fm dile 2 ar. sit p g ut fm indile 2 het pp
tig ppm. Similit ar. de ag appa sup id planu. Et g to id e hume
tatu et no f sit g no tang. q. spiral impedit. Si no to 1 manet ad
fm indile 2 sit het intentu. Est signo acre circundante a. spiral 2 apli
cat planu quou sp tangit tuc a mchilet p di pod id spiral 2 mancat
acr sit pg 2 i. sito n. et muta fina 1 acre. Tuc gro dicit 1 i. acre e
acr ut no. Si no tuc spiral no tangebat planu. Si p. ig dile 2 sit
ap. 2 pens e p. dubiu qo g putta sit 1 lina an sint ptes line 2 sit i
atrus 1 sto 2 sit d. alys mo candi d 2 ni p alys mo candi 1 no pona
q. sit 1 lina si ptes 1 toto. Pro isto pio dicitur q. putta sit 1 li
na si ptes 1 toto 2 q. lina gpo qo puncty. Et g uellet tene ista poss
gcedi qd to concedit pu q. gtin gpo qo indiuly p no staret cu dmo
dp. q. ipe negat gtin gpo qo puncty. Tuch 1 standa cu dp. qd q
putta sint 1 lina 2 i. mo candi 1 redu ad mo candi pty 1 toto 2 sit
tu. int sint 2 la. no gpo qo ipe q. diule no gpo qo diuly q. indi. no
cant gtinuitatis in no of pp redenas dp. dic q. no cet imens gra
g. trialis dubiu q. putta no sint ptes linei p q. no sint ptes cenlo
dt m 3 fora n. ptes gtin. q. g. tlis 2 dlis 2 extenta. Et gre po
ugr lina gpo qo puncty. Sin q. dg resoluet linea ad indiuly repli statg
cet 1 puncty. Dicit q. no cet po. apud deu q. fiet resoluio linee

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Et ultimum irresolubile quantucunque resolua adhuc et manet partes resolubiles et quando ubique sunt puncta quia si quelibet puncta cadit linea media et ita adhuc quantitas sunt puncta. Et sequitur 3m dubium

Tertio dubitatur posset ne deus separare duo puncta communia a tertia linea. Dicit quod non quia tunc illa linea non esset terminata quia linea est longitudo et quia communia sunt duo puncta. Sed non a sunt partes linee. Dicit hic Galtius Burley quod nullum punctum est de essentia linee tanquam principale et linea est sine punctis sicut albedo non potest esse sine coloribus quia est tot quidditas et actuale sicut non est principale quod deus separaret illa duo puncta a linea in linea remanente si tunc oportet quod perdurent a terminancia illa linea et si non perdurant tunc oportet credere quod in linea sit instantia quia non terminata. Vel oportet dicere quod in puncta esset immediata in quantitate et deus non potest separare in puncta nisi deus perdurant a. Vel potest dici quod linea terminatur per duas partes communes

Quarto dubitatur sunt due linee tangentes se in tribus tunc linee tangunt se in tribus punctis et nullum datur in puncta se tangunt a sunt simul immediata s. sum se totum tangunt in sunt adequate in eadem si non sum se totum si sum parte quod erunt diuisa. Et quia duo puncta sunt simul immediata si non in eadem linea. Et dicens fiat in una linea et tunc non oportet illa puncta a tunc oportet in puncta corrumpi. Et quia si duabus lineis fiat vna linea tunc in duo puncta corrumpuntur fiunt duo puncta et sic videtur quod duo puncta diuisa sunt linea se tangunt. Et si dicatur in tangunt se adequate si se totum vel sum parte. Dicit quod tantum totum primum cathete et primum sinistra totum tangit totum tantum tactu per tactum mathematicum sicut quod non tangunt et si dicatur in sunt adequate in eadem. Et intelligatur quod sic sunt adequata quod non mutatur quare. Et vel sic intelligatur quod sic sunt adequata quod ibi vnum et in reliquum nec. Et minus de duabus duabus vna contente in digito sed a in digito plures. Et digitus vnus tangat digitum altius. Et multum patet de intelligencia orbis lune et orbis mercurii quia sunt immediata ad sum dictum statim

Quinto dubitatur quare duo puncta sunt in linea et sum communia opinatur puncta sunt actu tamen tamen in vnum punctum petit quare et sum est. Dicit quod linea et duo sum sunt in sacro altaris et si est in linea in sacro sunt puncta in eodem. Etiam si sunt linea duo tunc per se duo puncta sunt in sacro altaris. Et dicit in ab tamen in sum adequatum vnum vel et diuisile vel indiuisile. Et dicit 2m nullam lineam oportuit duo indiuisibilia. Et per 1m in punctum est et diuisile quare sum est adequatum et diuisile. Et dicit quod non datur sum adequatum puncto. Et non dat 1ma per adequata che inter ue quare quilibet sum sigito adhuc habet infinitas partes in quibus sunt infinita puncta. Et si dicatur duo duo partes sue puncto linea adhuc et terminat et terminat per puc

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ta linealiter p superfines superficialiter p cor 2 sibi no e de ee aliter si
i deg sepet omia ista s superficiae linea punctu i cor adhuc lapis e bnq
lapis aduch due eq medietates sit qti e i no oz pone puncta ad qti eq
ptes sibi Breuiter dr q imptibiles e sibi q e qnta pp aliq q nullm
et aliis adhuc sibi est qnta ymo habet qntitate sit ptes eq facient
qntitate sit sibi no e qti pp qntitate supaddita Iuxta ad 2m omq
aliter separato adhuc sibi est qnta 2 nuq q eq metes qte 2 q e deco
bnu 2 q e qtim 2 metes facient bnu 2 ad ibi erit qoma Et tuti oz
pone alia qntitate e contem Et sit qntu e qntu bu bno eem 2
intinere alio aliter qntitate 2 supaddita Et si qta ad q dequi
unt puncta dr q deqiuiuit ad qti qntitate 2 no sibam Sedo pt dia
q adhuc i sibi sit puncta inpportionabi 2 qtinua ptes soi 2 tiam ptes
eq sid i lia Et sit puncta sit aliq i lia ita i sibi sibe Et si grat
an sint qpo mi lio for Quia q nr sit nr sit p i puncta p sit i m
sit m 2 si i fora sit forme Sed dubiu e de qpo Et dr q sibi
qpo no e qti inme te p me te 2 2rio rone suap paiu s m 2 forme
Et si dr tiu puncta i lia sit nita i hebiu sibi addita Sed q supo
opiod q i sibi m sit puncta 2 si i fora tuti bne hebiu sibi addita
Et dr q i m nuq qponet matia neq fora foram 2 h de p ar

Quintum ad secundum articuli

e notandu q simul e distantias de o 2 moment si de
puntis in ita bne e qtinuitas i tpe si lia Et i g q
tinuat tpe bm o aa i t si puncta i lia q tiant lineaz

Sedo no dr q h no cuiat an moto sit rem met mole si no Ut sedo
tn q pliq e tene motu no ee ad supadditu 2 q o moto e i tpe
2 idm e tre de o 2 moment i motu Quia potest q enpalis q o aa
in tpe sit podi tu i dtis phy diusme ca os Et pz q o. a. 2 b phy
in alia dama p os rey alia dti alia no Et i q dictara ee istoz tioz
Notandu e q si res intipiat sit ee q nuc sit 2 inme te an pns nuc no fu
tuc pns nuc 2m p os Et si ado nuc p pduta lapis si 2 si nuc pdu
ca qualibi ad 10. gradui 2 nuq an fu 10. gradiu tuc id nuc i q e tlis
pductio 10. gradui e p os eq Sed si res nuc e 2 inme te post h no et
e dare dtimu rey p int istu nuc 2 nuc pegns n mdiat Et ista o aa
hnt locu cta intercom rey q gh res q inta te ul inta te p ponem
de pnti 2 remotum de futo ul p ponem de pnti e remoto d futo
Similiter cta desiam rey hnt locu o aa q ul res desinit ee ul q res te
deqit ee q ponem de pnti 2 remoto de futo Et res nuc e 2 inme

(c) 2006 Ministerio de Cultura

post hoc non est tunc id est ultimum quia id in quo est ultimum si immediate ante vel post
a ponem de presenti et remoto de presenti vt res nunc est et immediate an hoc non
fuit tunc id nunc vel non. Et ista est sententia Jesu com rey
Ego iste apparet dicam philosophis et philosophis dicit quod est tristitia bis attribuendi et posteriori parti
et quia res innatae est et non tunc illi productori attribuit posteriori pri
mae est et sed ultimae est tunc id attribuendum posteriori est. Et de isto habet pri
mum quaestionem. Quoniam si res innata est sunt ante id ultimum non est. Apparet quia si non producta sunt ante
id ultimum non est. Et quia si non producta sunt tunc ipsa sunt non et motum da
mus motum da ultimum non est. Et si forma quiete tunc da ultimum est
quietem. In ista motum innatae est equalitate in quo ad motum innatae mouet
Secundo quia si res permanens innatae tunc da primae est. Et si sum albedo
innatae est tunc da primae ad est per nunc et immediate an hoc non fuit quia ut
innatando primae est ut ultimum non ultimum quia tunc non est to producta in id quod est
non producta et ante id quae sunt ante in fine et quia immediate post hoc et quia tempus instantis
id quod debebat produci. Ex quo iste quaestiones stant simul quia res et per
manens in sunt ante et ante id et producta et sunt res per
manens. Et rey sunt et dare ultimum est non est in rey permanent et dare primum est
in res et sunt in permanens ut quia et id primum est esse in ultimum quia
das primum est in non est. Et non est idem est ac quod hoc est et primum est hoc forma
in hoc forma et motum id est primum est et motum quia est id ame quod mouet quia
ille motum et res permanens id quod hoc stat quia ame quod mouet quia mouebat
quia non da primum est et motum hoc eiusdem rey da primum est in ultimum non est et diuisorum
Ex innatitudine et res permanens da primum est et in innatum et res sunt ante da et ultimum
est id et primum est non est desiderio gradus calitatis sume in primum est sum ca
in id est et sunma calitas in et gratia. Certa est quia rey permanent sunt sunt
da id primum non est quia cor. Et ut et dare est id non est in immediate an erat id
tunc da est id et in et immediate non est quia ut in forma et diuis in non cor id et
Et tunc sunt ac tele de rebus quia corruptum est id et. Et et primum est quia res tota
simul incipit et ut desinit et tunc da primum est in interitione in id desinere dat
ultimum dicit quia in instanta in instantana attribuit posterior passioni. Quicquid et primum
quia ponendum sunt omnia id tempus sit quia similiter in dies per quia probabat quia puncta
sunt in linea. Ame ad sunt id tempus et aliquam mensuram seu productum indiuisibile quia
id est quia mensuram indiuisibilem id tempus sunt omnia ad primum quia multae sunt productae
indiuisibile si sunt id apparet de productione ac indiuisibilis. Et apparet de productione quia
si pena indiuisibilis quia non est indiuisibilis intensi neque remissi sed ad intentionem

in rarefactione quodam oculi pdicta quantitas tota fuit et non fuerit maior sed
rarefiat ad intrinseco. Et supono q̃ visibile semper alonge vsq; potest distare da
tam minimum vel q̃ visibile non p̃ videri p̃ minima distantia. Secundo supono q̃ pole
visibile elongatio a visu quia non videbitur retineri ad visu p̃ q̃ dato puncto spacij
tanquam visibile p̃ non vi. ppt elongatio a visu potest q̃ tanti ima at mota visibilis ad in
stantem in puncto sic q̃ punctum moueat cum visibile ad visu. Et hoc facilius apet ex
radice ista. Si q̃ si visibile moueatur a visu sup aliq̃ linea potest q̃ in puncto
tanquam visibile p̃ non vi pp elongatio a visu q̃ in eodem puncto visibile moueat vsq; vi
sum. Ipsum datur ar sic in ota p̃ in quam visibile non vi pp elongatio visibilis a visu
quia a in fine spacij 2 immediate post hoc videbitur quia moueatur in i spa. Et ita
tunc vi illud non si p̃ hec pro. Si ho vel ig ut p visibile ut p indivisibile non p̃
quia quantum tpe dato visibile fuit ipso visu 2 sic ma videbitur toto tpe capi
tpis diuisibilis. Si p̃ hec pro. Et pono p̃ causam q̃ aq̃ spa moue quia
ab siet quia in statu possit esse sine gete me 2 in pole in ota in quam visibile non
vi spa ima at mouetur visibilis 2 immediate post hoc ota in quam non vi videbitur. Ex
sta dicit q̃ sic pri ex dictis ita p̃ phis quia fore a ipsa met fora quantum
2 sic fuit pro quia a gnatio fore a met fora ita ppoualit ppuctio ter
subita a oo quia si se hic fuit ad tpis ita se hic ppuctio subita ad oo quia
ppuctio fuit. Ex quo sequitur q̃ gli fuit ppuctio a mota. Et sequitur q̃ gli tlis
ductio fuit a tpis pri quia omnis mota a tpis. Ex quo sequitur q̃ gli tlis
ductio subita a oo pri quia si fuit a ita ita ppuctio subita a oo ex quo
q̃ nio a difficilis in sit ita in ita dicit quia ex fide ideoq̃ a quia fuit ppuctio
instantanea. Et nalit loquendo de ppuctione accepta q̃ dicit oo non
pcatur. Ex quo q̃ pri q̃ du p̃ tapis ita tpis pri ut tanq̃ tinuata 2 continuata
illio mi non tanq̃ continuata sed tanq̃ coassiteria. Vn in rac a ppuctio fuit
continua sed continuata fuit a tpis 2 ppuctione fuit ima adhuc est oo coa
sistens vno sed est tpis. Ex quo apt q̃ ad continua quia tpis de oo
pro 3 m a sed de puncta in linea. Ex quo tunc q̃ du in in in in motu
fuit pota ita. Et q̃ ad in quia quia in in dicit ex dictis q̃ in ou
motu tam alterationis q̃ locali fuit pota ita q̃ pri de motu locali quia
in omni motu locali quia ad loca adeqta mobili sed in loco non e quia
mi ad disto loca non e mutata 2 in in q̃ illi motu locali fuit po
oca ad pri quia ad disto loca adeqta non e fuit vno q̃ incep mobilis
in loco adeqto a mutata oca sive fuit pro sive non. Ex quo q̃ sic q̃ in
motu locali fuit in fuit mutatione oca ad quia in fuit mobilis
in loco adeqto 2 non abstat q̃ mota total talis e fuit
Et pri in mutatione quantitatis sed in rarefactione q̃ quantitas e adisto oca

Item apz de altitudine qz dat opo i g adq sumia cali ⁊ sto ⁊ signat
o tinnias illa altitudinem tuc nuq am ho o hunt sumia cali ⁊ si
i o man ssz fluss sumu ⁊ tu si destruet ac nuq hui ssz sumia ca te
Et peto vtu i o ad adq sum ssz ul no si he ppo ⁊ no se q no
⁊ sume calis qz tuc ad adqre i o ⁊ q Ost ab appe qce q si da
cud cet i istis scolis ⁊ ponet gue sup stati destendiet subito
Et quo ad he dicta et da p decorsu ul vltimu sup Sig qce
totu qz a ⁊ ympole sit m. 10 brevia Set a ⁊ forte peig q
da p o ac decorsu qz o tinpmis atbui postiori pa m Et ipsi
p decorsu cet p no et sup qz nuc p no et sup ⁊ immete an ho
fit sup Et si peto vt i a o sint mete ul immete Dica q n sic
n sic Si sit vnu o Et si peti trahat li a recta a sup ad decorsu
i vacuu ⁊ pona gue sup i puncto line recte et alu e i me qe
ul no Si no q ad como i ad como mu e mutata ⁊ no p me qdie
q artich pisense Si sic i no e sup neq decorsu ⁊ p g sucte mo
dnit q mutata de como i como mu capti ⁊ subito ⁊ nuq e vt dq
qce i me Et pp ista rone Sq thomas tz q po dei no mutata
n p mutari de como i como mu Et si dicta fiat i vacuo vna
lina i duplo maior ul i centuplo vtru cet velo gue destruet
medietate sd to ul eq ato Dicit breuit q i gue no velo
destruet medietate line q totu n pre tardiq mo qz velo
tarditas sit panes motq mo i mole no mo q mutata i o
Et si dicta i egli mensa destruet ma eqlq i i mutomby q
pom di dupla tpla q duplaz o Dr q i egli mensa destruet
tota lina ⁊ q me Si no ex ho q velo ul sucte Si dzet
ad nuq possi destruere linas ictatas subito Dn q sic qz illam
linas ictas possi destruere ⁊ i possi fi ictatis ⁊ dn q no repug
ir possi fn subito tinpiu Dica q ibi q ⁊ q ai capiat
ictq tuc mole p destruere illu ictu subito tuc peto am a
e gti al. b. puncto ul eo Si sic i no destruet illa lineam
Si no i i alis t no e i ⁊ alu e i puncto mediedyo ul no
p subito resti Dn q no e o e i b puncto Et qn ai i suc
mo Hic no d e q q mus i mutamibo o tinpmis o atbui
postoi pa tn p atbui pori pa no tn pmt Si no sl
p eis atbui vt si ad mo de a i b o ee tuc i mis atbui
pa jng e i b Si p atbui a Si no pmt p atbuy a ⁊ b

(c) 2006 Ministerio de Cultura

[illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

[illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

pducā ds effectū primo et ita qd sāl dicti nō ee qnē pdit dn adhs dnē
q ad pdū q nō e 2 sic negat ista q ay hō e pducē aliquē effectū ihs e
et dnt q e sli p d i carefa ob ignti ac cottu q ant q e cor Ille dd
q nō pdū i ee et sic dicta nō ee ipsimete pt hs pducē primu ipsū
q ita ei nō e ay m dese 2 sic i ill cau e ipsē q a pducēdā pri instru
2tn i d pcto nūq huit degnē dāz sucd pnti dāz q nūq ista fuit ua
a pdū 2 sic alīq d pcto ua e q nūq huit de pscnti dēza dt q pd
hedne e i ipsi scolis ctas plo tuc pcētas ista e ua pd 2 plo sunt
i ipsi scolis ay tn d pscnti e ipsa Ipse istis pnt elid plia cor de gen
ta breuitatis supsedeo 2 hs de gone

Explicit qo bona 2 vtilis valde de pncip elo 2 memetis edita
a reuerendo viro magro magro gelhe de ayocauza ymag

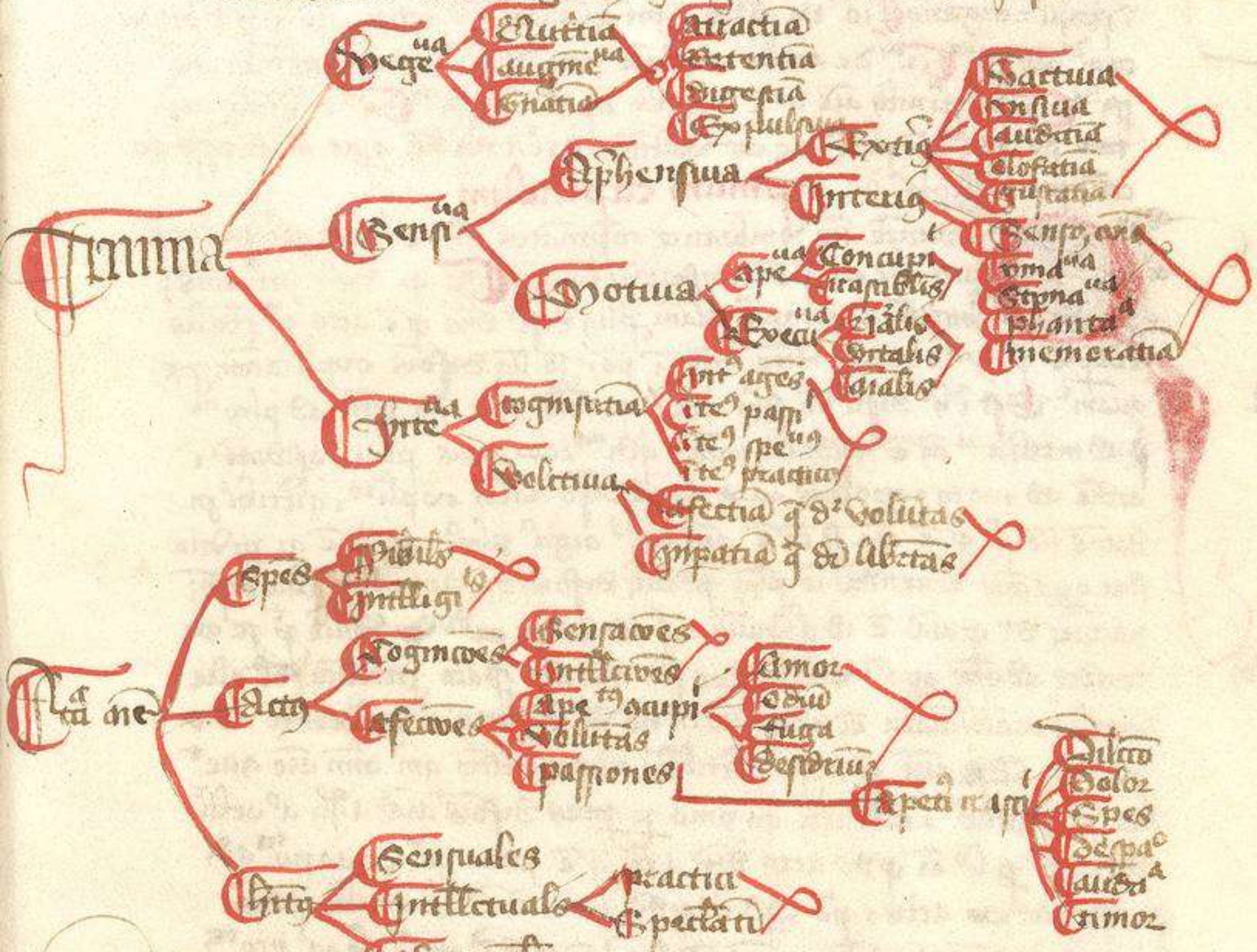

Ignem democritus animam fiunt atq; calore
Iste fr qo athomos anim fiunt ee rotundis
Item letipo pythagoreq; placet
Et zeno nilq; se ipm fert ee mouente
Fiunt anaxagoras intellectuq; mouere

Empedocles autem aiaz fit qo elem
Et vitali puniunt animam qrq; mouentu
Acta democritus eraclitq ee vapore
Vppq dicit aqua qdas putant ee anime

Iste fr opn ee amgo d aia q zeotent de
apole i p d aia

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Incipit opus magri petri de helyacomani in commento super libros de anima recundi aristotilis:—

6

Petrum tradit auctoritas diuinum fuisse illud apollinis oraculum nosce te ipsum. Primus igitur errat qui se ipsum ignorat et a nosce desistit. Nec prius autem homo nosce se ipsum qui ignorat id quod est et ea que sunt sunt homo et animam suam et ea deo similima. Quapropter de anima de hijs quibus est de ea tractatus breuis non ad puerorum eruditorum sed ad magistrorum instructorum ea probabilioribus sapientum hijs qui in dei auxilio quilibet a moribus ad speculatiua homo ordine procedunt. Primum ergo de die disponere et ordinare et deinde de ente et sanitate et inde de ente et de eius potentijs. Tertium de anima simpliciter quid ad eius posse de forma aspectus suas. Quartum de ea quid ad eius posse sentire aspectus. Quintum de ea quid ad eius posse motiua. Sextum de anima rationali quid ad eius posse intellectiua. Septimum de ea quid ad eius posse voluntiua. Octauum de hijs que sunt circa anima et primo de spiritu et inde de spiritu et cere. Nonum de spiritu et sensibilibus et inde de spiritu et cere et sensu et organo. Decimum de spiritu et intellectu humano. Vndecimum de actibus die et primo de actibus die quantum ad die simpliciter. Duodecimum de actibus ante die inter die simpliciter. Tertiumdecimum de actibus ante die homo et de actibus ante die simpliciter. Quartumdecimum de habitibus die tam ante die simpliciter quam inter die et voluntie. Sic igitur tota huius operis materia exposita et conscripta colligitur.

Primum capitulum

Videntur die ambiguitate formantes plures diuisiones et aduersa sentiunt de ea quia diuersae et longe. Quia quidem apollo inter omnes optimus primam partem diffinit dicens quod est actus primus corporis physici organici dicti habentis et potentia vita. Sed hanc diffinitionem explicatam per quam est hanc diffinitionem non simpliciter quia tale die non pertinet ad physicum ad metaphysicum et considerate rationes quibus quas physicus considerat in die ad motum et operationes earum et diffinitionem naturalis explicite et quibus in diffinitionem non ponit quia et anima simpliciter et quia organicum physicum et potentia vita sunt operationes extendunt in physico predictam diffinitionem declarans per alia diffinitionem et quia et id quod omnino ad diuisionem ad diuisionem. Sic per se extendit ad omnem operationem vitalem sive sit nutritiua sensitiua intellectiua et alia vitalis motiua mutata et ab inanimato non vita differre nisi extendendo ad opus vite. Et autem per diffinitionem quibus eius quod diffinitum quod omnem die que est per inducere et nihil aliud quin vmo per partes diffinitionis aliquid aliquid differre per hoc et quod actus vite dicitur a nomine quia pueri et appetitus quod resultat ex actu et potentia hoc quod primum vite ab actibus sedio quibus operationes vitales omnes et forma et organum operationes ab ea pertinent actus primus et ultimus operationum et actus secundus hoc quod ad finem vite dicitur a quod

diffinitionem die

a diffinitionem die

no.

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et alijs litteris q̃ sunt actiua p̃ hoc q̃ dicit corporis physici explicat ea in
4ta Corporis n no ingressi artis sed ingressi naturale seu physicum et sunt ante p̃ hoc
q̃ dicit organum aliquid dicit assimilis corporis simplicium et elementorum ut ho
genorum et non et organicum i instrumentale siue instrumentum naturale aliqd tamen corporis
organici p̃ hoc q̃ dicit dicta sunt i p̃ ut et aliqd et aliqd corporis dicta sunt
2 et in p̃ ut ad operationes vitales et et aliqd q̃ corporis sunt ea dicit dicti
ens uens et circumscripto no est diuices nisi i p̃ ut p hoc q̃ aliqd nisi intelli
gat esse a forma aliqd ut sensus. Ex q̃ tn tale aliquid dicitur formam potest
colligere aliqd et forma physicis corporis diuerte potest i ea dicitur operationes
dicte 2 hoc et clara 2 completa dicto aliquid. Emma uero dicit i dicere
sensus 2 rationales seu intellectiuas et ex ipsis artibus seu operationibus colligi
seu gentis hi ut dicit ees dicit a se ipsa formaliter 2 intrinsecus distinguia tn
sunt simpliciter potest distinguit p artis 2 aliqd i p artis 2 hoc concludunt 2 cognoscit
distinguit. Ita i corporum 2 distinctis superiorum artium aliquid triplice i gne
dicere sentire 2 cognoscere ita ex hoc quod triplice aliqd dicere
i plantis sensus i bruti intellectus i hominis. Ita dicit dicit has aliquas
suis omnes corporis diuisis dicere q diuisas huiusmodi con 2 q. et una lex cell
sydera q disponit ad susceptionem dicere alia et alio celi cristallinum q
disponit ad susceptionem spiritus et a et alio celi empyreum q sunt disponit
ad susceptionem alicuius intellectus hoc dicit dicit magis dilectationem q̃ cons
p̃ dicitur ita intelligendum et supersticiosum. Lingua p̃dicta dicit dicum et
dicitur ga. Prima dicit i cor supposito aliqd sensuum dicere 2 intellectualis
tualis distinguit. Secda dicit dicto q no dicit tn realis distinguit
hi dicit hi certe realis idem dicit nisi aliqd a suis partes distinguit de hys
et alijs inter doctores q tn no et hi n sub breuitate tractada. De
prima i 2 gone dicunt q̃ sunt opinio plures q ie erat diuise dicit i
diuisi organis situate sicut sensuum i cerebro nutritiua i epate apetitiua i cordi
dicere uiua i membris generationis hi 2 p̃ hoc q̃ hat opinio p̃ dicit q i cor
supposito aliqd dicere 2 sensuum no sunt sic situati distincte et p tn cor
dilatis et sunt dicere uiua 2 sensuum nisi sed i plantis nisi hi p̃ sumedia
limentiu sit i radicibus 2 p̃ generandi folia flores 2 fructus sit i ra
mis tn et absorbendi ramis a radicibus 2 radices pullulant nouos ra
mos ferentes flores folia 2 fructus 2 ramis absorbent et plantent
resumit radices q no est ni dicit istas p̃ p̃ sumedia dicit

(c) 2006 Ministerio de Cultura

(c) 2006 Ministerio de Cultura

2m cap

Quid in specie determinandum est

De potentiis anime et primo de vegetiua quid sit et quot sint et quot
differentie et quot potes quibus alimentum et corporis augmentum et quomodo ad singulas
et ex eo ipsum autem ad speciem et generare corporis augmentum in ipsis quia de ea
dicendum est nutritiua augmentiua et generatiua primo et ad quinque indicium secundo ad
ad quinque species et sit quid ipsa opera et quid eorum quo quibus agit. Io de eis quorum
Nutritio i. que opera nutritiue et quis sit nutrimenti quod que sit potentia corporis animati i. ipsum corporis animati
actu per salutem ipsius. Ad nutritiuam autem tria requiruntur primum est alens secundum est aliatum
ad et alitum et est corporis animati. Tertium est id quod alit et hoc est diuersum diuersum patiens et hoc est alimentum
quod est cibum potest nutrire. Illud autem et hoc est primum apparet ipsum animal et instrumentum est illius diuersum
ad digestionem recepta. Alimentum autem sunt omnia quecumque sunt et diuersum alito quod sunt similia
Quia hoc est quod agentis et assimilare sunt passum ipsum diuersum quia autem alimentum per alitum quantum
i. alitum et ea assimilare angit nutrit ipsum. Io ad hanc actionem necessaria est aliquid nutritiuum
potentia tangit instrumentum per i. ipsum per quod nutritiue dicitur. Secundum est attractiua. Attractiua quia assumit
et alimento id quod est necessarium et retentiua quia retinet alimentum donec debite attractum recipiat
complementum digeratur quia alterat et separat purum ab impuro et expulsiua quia expellit superfluum a nato nutrimento. Sic i. fit completa nutritio. Augmentum autem quod est opera potentiae
augmentiue et quis sit alimenti quod que est i. potentia quia ad corporis animati i. ipsum corporis actu animati per
complementum ipsius. Sunt in quibus est omnium potentiae nutritiue et augmentiue et alimentum
alito nutrimentum et augmentum. Sed tunc augmentum et nutritio dicunt una illi sunt i. eodem alimento
tunc ipsum nutritum per quod est potentia et augmentum quod est quantum et no quantum et
uirtus ipsum. Generatio uero quod est opera potentiae. Quantum quia generatio et quis sit nutrimenti
quod est semen i. corporis animati illi ag semen et decaput per quam species ipsius
Ex eodem ita alimento illo totaliter quod potentiae sit nutritio augmentum et generatio non tunc
generatio est quod nutrit et augmentat quod actum ex superfluo et alimento sit generatio rei
Quia ex superfluo i. quali quod i. quanto. Et dicit hoc exemplum quod exercitus et sit alimentum
exercitus nec non quod sit perfectissimum sunt quod sunt operationes potentiae vegetiue et
generationis magis intendit. Quinque species quae quae quia quae hoc est indicium. Ad hoc i.
quod corporis animati sit sui ipsius quantum est secundum exercitus quod sunt non orbatus et non hoc
spontanea generatione. Primo quod sit perfectum ita i. quantum et quantitate. Secundo quod non sit orbatus
i. quod non sit diminutus i. membris quantitatis. Tertio quod non habeat spontaneam
generationem i. quod non gignat per putrefactionem sed musca et hymis et ex eo enim per putrefactionem quia sine semine ex semine non gignat sicut sic quia a per generari sine
non tunc est hoc i. omnis hoc dicit vegetiue. Et aut manifestiora fiant quod dicta
vegetiua et est primus primum sed aliquid sit ut hoc est vegetiua et plantae dicta plantae
et generale nam est sed est hoc plantae quod sit arbores quae habent ex sua radice
sicut omnia ex quo multi ramum nascuntur. Sic in arbore gignit arbores et hoc

Diffo arte vel

Dr tho potentio

nutria

augmentia

generatio

Diffo plantae

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Ut frutices sine suprite lignes qo radicab q ramos / flue herbe q no
lignt stipite qo sua radice p folia / p m dt efficies i gmone plataru
2 cap Dege da e pl sue calice folie / p m mile ag sui nutimetu e
tra no tn tra plura p qo ctis dpo tu seu mota qo q gh gpo gsurg
q e magis trem pax agitau aerem mg igneu my me p tra ochons
p aere 2 aqua descendns 2 p igne supng surgens / no tn hgdi alia
forma sue cop stirps p ih cae pm lis sti 2 d aia q empedocles
plat dxpls. Modo dt gmone plataru p dpi i lie e plat e ctis
gm stirpe ut ceteris apendit vapores tres 2 agi ad suppliae tre ad
qua ex descendit aer calidq rari fitas loca mnotiore i q stry ovm
celestiu i sua ipis mnotiorib q dest ea 2 qo eo p diu plata. Cm plus
dt radix gnat qo huore sumali mdulla 2 p dxpi i plantu du e
digestio / p ma i radice 2 i mdulla q ad alias ptes tnpmtu 2 no
nutimetu 2 gnant folia qo huore magis agis po flores do qo huore
magis subtili 2 gi aereo / fructu il qo huore aereo magis grosso 2
magis unctuoso / de nā dt plataru sp alig dre no e pnis ppo n

Ex gmone plataru

3. cap.

Postq de anima uegetatiua dic

tu e nunc de sensitiua dicendu e / hic dt du dt po 3. s. aplm
sam 2 motiam / Et d hit aplm da p qotendt pe aplm
ad notiam judicatiu / Circa u po aplm sua dis i aplm de
foris 2 aplm de intro / Et d aplm da d foris q aplmdt p
orgā m qe e qo i corpo dt q forte ho no e vm sed sp tuto
p dia aplm da de foris q aplmdt te d foris pnte / pq dt
2 de i pa dstm 2 de ci pti postea d alia. Dicres i aplm de sp e
sp pti ces sue q po qotiens s. dispi audito 2 q. Quay sufficiat sit he
gm ai me p q sit sp sint deficiata nuo s dt tta dt ad dt de tu
dt sp lia p i me sint tiata nuo / q oc q sentiu p tta dt e tum le dt
gusta le 2 ame q sentiu p aere ul p aqua dt p odoru 2 calor ul odor
dt sang oi p hit nuoi de nuo sensiu. Conuenit dt dn sensu
i aliqlo q dicitur / p q oms sit dices pa de. Sensu n. intro suspicietis
no qo mittentes 2 po ho aba aqo dni pa sp lis glutinis q i sp fiant
panes no tn ia sit dictis pa de q no sit dictis ar de. 2o q oms
sit prep sm 2 no alium 2 q oiqo sensiu 2 no absenau. 3o q
ad ho q artu sanatt q. tegunt dus exopte sp s. pes 2 orgā 2 dus ex
ca abin 2 me. Exopte spes 2 gens spei sp lis ad sp m. Exopte or
2 q sit quierent dispi. Exopte abi 2 hoc pnn. Exopte me
dy q chs distan q sensile pontu sup sp m no sentiu. Et ista q dicitur sta

Ad d minor ar

Dih bar

Ry

(c) 2006 Ministerio de Cultura

De visu

De auditu

De olfactu

De gu

(c) 2006 Ministerio de Cultura

[illegible] ro [illegible] fuit inserta amaritudine gustu iudicabit abundam
Cum autem hic sapor ex duo sit ex ma gra [illegible] dulcedo 2 amaritudo
autem sit plurima 2 hoc ex omibus sensibus pdicatis [illegible] quia sit sensus omnis
rectatis 2 medio. Organum tactus sm quosda est 1 corpus vel ad minus cor vel
de reductis ad me glutinosum tangibilium sm tale proprium glo ipsi sit no
sentit p sm excellentiam tangibilium sm alios autem oi or sensus tactus se
extensum p omnia membra ad cutandum excellentiam tangibilium q sit corrupti
aliud sm i supdicta propo reducta ad me glutinosum tangibilium sm pdicta
1 nullus p totum corpus hic aliis expansum Cor autem hic semper sit 2 sensus
justus et caro et sup tactum est 2 hoc est me gustum Post tm hoc sensus sit ad ap
ea quod me cognoscit p no se sit ad sensum in actibus quia si no esset mag sensi
tangibilium sed color et geus omnis glutinosum sed sit 1 eis plus glutinosum et ta
2 frigidum humidum 2 siccum durum 2 mollis apparens lene gue leve Cum autem sensus
tactus sit bnus sensus ut plus et dicit quod p tactum noscit ab eo q sentit
sic et bnus sensus Cum ab eis q sentit sic et plus sensus pp plus glutinosis
tangibilis supdictis Et hoc no quisit quia sic no est pdicta in bnus sensus quia no
est in bnus q sentit et aliud quia ideo mlti dicunt q sensus tactus est bnus mlti quia
est bnus organum sm mi 2 intentionem et plus sensus formalit no sm formam sensibilem
sed actualem quia sed alia glutinosa dicuntur et preter calidum 2 frigidum 2 sed alia
sicca 2 humida 2 sic tactus est duo sensus 2 no plus quia ad glutinosum pdicte no arguunt
plualitatem dicunt quod [illegible] 2 or no sensus q sit sensus coria et tenaut in sensibus omnis
.s. sm fig at motum 10 sunt q or sit in nec tenace sed dispositum at figuras
[illegible] les ar 1 cuiacre sensus illos duos sensus tangi bnus sensus potest sm mi lo et ol
gare et dicit omen 2 ad cundum sensum dicit ar ls q gustus et gdm tactus Et ad ma
intelligendum pdicta de sed gda voces sensibus na sm ar le gda sed sensus
a p actus 2 corp q dmo sensus sensus sed sensus coria et sensus coria sensus
ppu de q bmo sensu tenti 2 sed spem sic q no ad et unus colore sonus audiru
Sensus coc de q omis ut plus sensus et sale et motus qes nus magnitudo
2 fig Et sed sit a sensus p sic sat i q dicta s sensus ppa 2 sensus coria 2 mag
sensus ppa q coria gr sed cando dicor specifica sensus Sensus p actus sit sed
ho [illegible] asp brunitas gr neut tenti 2 ing tle sed ing albu ut figa
sm q pdicta dis no sic da p o a gn est membra supnt q cor sed
no solu color et sensus vno et colorata nec dicit q sensus uoces et colores al
tra [illegible] a sto sed q sique de colore 2 ita de mag 2 magno figa 2 figato
nus 2 nato sue ponat actus qda distincta a suis sensibus sive so
io ru idem sor sit alius 2 ho sed q idem sit sensus p sic 2 sensus p actus semper

(c) 2006 Ministerio de Cultura

comune ⁊ sensibile ipsum sicut et sensibilis species [illegible]
quia sensus [illegible] albedo et species albedinis [illegible]
magnus quia sensus [illegible] sensibilis et sentit sicut [illegible]
sicut item geometria res spectat papam sicut [illegible]
non sentit sensus et exterior non iudicat de re sensus [illegible]
accidens varia iudicium specie non ad varietatem [illegible]

Quod autem sensitive potentiae apre

hensiua exterior dicitur et interior quae sunt potentiae mentis et non a
sensu cognitiua ab re species sensibilis recipiunt in quo patet omni potentiae cognos
scitiua potentia non cognoscitur sensus recipit species sensibilis in actu cog
nescente et quia sensibilia recipiunt in nihil dicit patet ⁊ consequens ⁊ patet quia non recipiunt ⁊ potentia cog
nosciua et interior ⁊ quia aliquando fit actu cognoscit quia non est ea quae debet cognos
re actu cognoscit cum non desinit recipiendo ad eam species et ideo dicit quod sicut species
species sensibilis sed non ex parte aere sed ex parte oculi ⁊ species phantasia ponunt ⁊ ab
ponentes interiores vna cognitiua ⁊ quia species actualis species quae dicitur species omni
⁊ ea dicit esse ⁊ ordo sensibilis quia phantasia dicitur ⁊ ei dicit esse in
cerebro ⁊ hunc ponunt sensus duplex attribuit non a sensu communi sed ex vno et eodem quia vna
diuisio nostra noscit diuisio in rationali et in quod particularis iudicante ponunt
et potentiae interiores quae sunt sensibiles vna estimiua phantasia memoriua cum ipsa actual
tam dicunt ponunt operationem ⁊ suorum organorum distinguitur et varia dicitur nostra
sicut ipsis sepe cum ait primus et cuoce in alia quae nos communi vna dicitur
phantasia ⁊ cum sensibus de nostris aureis ⁊ de rationali videtur
quamuis sensus particularis obiecta apprehendit non in dicit quia quia ipse sensus sensibilia
et quia videntur non apprehendere in sensibilia omnia de quibus supra dictum est quae ⁊ sensibilia
particularia sensibilis et dicit omnia sensibilia interiores ab eo aliquid accipiunt et eveniunt et
suorum obiectorum similitudines ad eum reducunt quia me hoc de sensibilibus iudicant ⁊ distinguit
hoc pro. ⁊ sensus actus per cognitiua obiecta omnium particularium sensibilium ⁊ ⁊ intentiones ⁊ dicam aliquid aliquo
et quia hoc album non est dulce et hoc est dulce ⁊ id dulcis Secundum est cognitiua actus particularis
sensibilis non quia dicit sicut quia actualis sensus non potest fieri et videre sunt ⁊ sensibilia tunc ⁊ ⁊
de intentione accipit quia sensibilis fiant ⁊ ordo sensibilis exterior quia ⁊ eis non papa
amq nos sentire quia sensibile sonus ⁊ ordo non sentit ⁊ quia sensibilis accipit sicut non sentire
sed videre aliquid Tertium actus est cognitiua intentionum sunt absentia sensibilium sensibilium iudicia
dicitur de tenebris ut silentium et ⁊ iudicio quia iudicio quia dicit non dicit non ut auditus
ab sono ⁊ hoc fit per sensum interiorem quia papa actus exterior ⁊ et intentiones ⁊ non per sensum
exterior quia species sensibilis ⁊ absentia corporum palam longe tempus non resistit ⁊ non ⁊ corpo
presentia non iudicat Quarto autem sensus exterior et interior phos ⁊ medios quia forte

Diffo sensus

primus actus

2 actus

3 actus

(c) 2006 Ministerio de Cultura

(c) 2006 Ministerio de Cultura

et proles sua intentionibus exponendo eas ut diuinando rationes fingit chimeras et
monstruosas facit castra in hoc parma et opat in sopno sicut Virgilius. Hec autem possunt
ab aliquibus in duo vocari phantasia sive imaginatio et hoc modo cogitatio. Cum uero ipsa et ad
uocata rationi sicut in homine tunc in sua operatione dirigit et regit alienos et in hominibus rationis dis
cretionem operatores phantasie in homine vocantur. Si uero ipsa non et ad rationem de
bitum tunc ergo solum est instinctus naturalis et instinctus in eundem species
in talibus opera phantasie non vocantur dicere quemadmodum fecit in diuino
suum ramus aurea tela sua. Et autem potest in parte media cellule cerebri poni
tanquam centrum inter imaginationem et memoriam quia quidem est in imaginatione et
uatis et tunc exponit et diuinat. Ad memoriam et preteriti sive preteritum
conuum non solum a sensibus recepta sed ab estimatiua et phantasia. Unde
et quidam dicit ipsam esse estimatiuam sicut imaginationem et hoc potest
dici ab imaginatiua. Dicit ergo ab ea quia hic resultat sicut sensus interiores
ad dictam rem preteritam in quo in senectute illa ut memoria quasi
sensus comunis. Dicit autem ab estimatiua et phantasia quia sicut imaginatio
dicit solum resultata. Memoria quidem dicit reminiscentia quia memoria dicitur et
continua obseruatio illius quod semel fuit apprehensum. Reminiscentia et ex quo
potest apprehensum fuit et oblitum et recuperatum. Unde dicit aristoteles
immutatio et mutata accepto rei prius de facili sine industria et doctrina
in hoc dicitur quia reminiscentia et memoria sive obseruatio quia ad exercitium non
tantum sed et parte. Et sicut hec duo dicuntur in homine sunt non
ut conceptum dicitur et dicitur aristoteles quia memoria sicut iuuenis et senes
et quia dicitur et dicitur aristoteles quia memoria sicut tardi ingenii et reminiscentiam capaces
et delicias quia in memoria magis diligit et intellectum. Hic autem potest in posterio
parte cerebri ponit quia lacertus et per nerues motiuos qui oriuntur ab ipso et

Quod de anime sensitiue potentia

apprehensiua videndum de potentia motiua. Nouem autem genera animalium
sensitiua spiritualiter et hoc duo sunt cognitiua et apetitiua quia quidem in corporaliter
et mouendo membra corporis exercentur. Quia ad motum animalis et
maxime sunt duo de quo primo loquimur tamen principaliter respicit ad hoc sit ad
ad prosequendum ut fugiendum. Primo ergo corporaliter quia id sit bonum ad prosequendum et ita
malum ad fugiendum. Secundo ergo inclinari ad ipsum prosequendum ut fugiendum. Tertio ergo exer
quia talem prosequendum et fugiendum inclinationem medio corporis et membra. Primum pertinet
ad potentiam motiuam quia conuertit vocatur motiua et hanc distinguunt sub aliis et his
quidem tradunt dicentes quod dicunt et potentia motiua quidem impans quidem impanta intelli
gentes per ipsam potentiam impantem ipsam potentiam cogitatiuam et apetitiuam et per
potentiam impantem ipsam potentiam locomotiuam in membris corporalibus situatam

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Set iste locutor modo sit locus et rone utentibus et qui colit appe[tit] impius sed libe
ro arbitrio. Ut uo de prima po motus. s. augmentatio fit et diminutio et de 2a. s.
appetitus et odio. Ut aut motus sit. s. diligere uel odiere gaudibiles et tristabiles
et concupiscibiles motus ad bonum uel agens bonum commodum uel apes
commodum. Irascibiles insurgere malum et fere et arduum. ab his oriuntur 2 a
fectiones principales. s. gaudium. dolor. spes. timor. Iram p gaudibilem
gaudet de bono presenti et spama de bono absenti. Concupiscibilis uis appe
tit ad istum motum ad quod concupiscit et irascit et tangit sensum et corpori quia
et ratione non regitur sensualitate sola sine rationis appetitu. De po aut excitatio
sive corporalis motus sunt alii quidam ipsa et nat. s. animalis vitalis et naturalis
quare primum sunt in capite et corde et in capite in principio principio
quo sit et cordis tangit in principio principio et primo virtus naturalis et motus huius
vitalis et motus pulsuum naturalis et motus membrorum. Et de hac 2a pn
preterita in 2a parte primo videntur ee po non generatione neque potest
esse non corporis sed et animalis. Potentia de motus sum locum quod fit per membra
et in animalibus perfectis et non in imperfectis quia solum habent sensum tactus sed au
tem uitium uel augmentum quo fit id motus quod motus dilectationis et fastidii
non corporis sed et eis qui sunt plantis sunt ap hinstione prima et illis non animalibus cui
delectatio uel tristitia. Cum et pedibus non et motus per locum quod fit per membra or
poralia qualis et motus progressiuus aut saltatiuus aut ad de loco ad locum di
quod dam modus quietis sicut plantis po quidem suo cibo et nutritiua cui alio
assimilare pauca nomina ad ea sunt. Est igitur vitalis po motus humorum
mediantibus venis quas sum galienum radicant in capite sum dexter et cordis et hic
motus sunt opa per sum analem a corde per venas procedentes et cor vegetantes
Est aut spiritus animalis sed subtilis acta in cordis di calorem cum sanguine ge
nata. Et io et valde leuis et subtilis mobilis. Virtus vitalis et motus pul
sum mediantibus arteriis quae radicant in cordis et hic opatur per vitale sum a cordis
in membra per arterias procedentes et cor vitum sicuti. Est aut idem per cordis
spiritus naturalis vitalis et animalis et dicit. s. opadum. Vis aut vitalis fundum a
corde procedit et corpora instituit vitum sicut. Vis aut naturalis fundum a
cordis procedens per epar ad sensum et motum disponit et debilitat et sic idem
spiritus diuersis et nominibus diuersis nominatur. Virtus animalis et po motus membrorum
officialium mediantibus nervis quae radicant in capite et hic opatur per sum anime
per cerebrum quod per sensum et organa penetrant directe subtiliter et in animalibus

(c) 2006 Ministerio de Cultura

spiritu et membrorum motuum operatur. Alia autem membra corporis triplicia quoddam radicalia et operantur cor et cerebrum et genitalia. Primo quidem illa tria in quibus sunt spiritus vitales sunt principium individui. Secundo genitalia sunt ad conservationem speciei. Alia sunt membra deservientia et iuvantia illis tribus spiritibus. Alia sunt membra officialia et magis pertinent ad istam motum virtutis animalis ad officium motus localis. In hoc autem motu tria considerandum primo quod anima movetur non motu simpliciter operationis quod est bonum ad operans bonum. Secundo autem modo ad movet membra et primo ipsa animam membrum movens ad ipsum non membrum quia est instrumentum sicut est per virtutem quae est in brachio potest movere manum sua propria virtute brachium potest non modo sicut dicitur tertio magis dignum ista membra certo metu movet totale ad tangendum ultimum motum

Postquam dictum est de anima

transitum dicendum est de anima rationali sive intellectiva de qua primo sunt opiniones magis famosae. Una fuit aliorum quod ipsa anima intellectiva humana est forma nihil aliud quam educta de potentia materiae et extensa. Alia fuit opinio quorumdam auctorum quod est forma ingenita et corpori non educta de potentia materiae non extensa et quod est omnia in omnibus hominibus nullo corpori indistincte assistens per totum non multiplicata. Ratio est virtus rationis quae non est tanquam opinio tenenda per tanquam fides firma quod anima intellectiva humana non est omnia in omnibus hominibus per est forma totalis hominis corporis informans et eo totum operationes non educta de potentia materiae et non multiplicata quod multiplicatio operationum distinctarum quae importat multitudinem dependere non generabilis non corruptibilis non sunt operationes quae de nomine ipsius non corporea a deo data et operatio potest extensa per multitudinem et totum in toto et tota in quaelibet parte corporis humani. Tertia est quorundam antiquorum opinio theologorum dicentium quod non est finiens in toto corpore per potentiam determinata. In certis corporibus potest totum corpus diversificatur atque non det. Et ad hoc ponunt exemplum de drana quae in certis tela sive residens sortitur genitum metum in tela factum. Quae autem fuit opinio dicit de anima intellectiva humana quam ad ea quae dicta sunt ex libris auctentico per praeter non licet quia de hiis quae tangunt sacras et religiones homines sic obscure et ambigue loquitur. Tamen omnia omnis supra dicta cum sancta fide et secundum doctrinam rationis natural. Omnes abiuriorum dicit ad potest anima rationalis accidentia quae quantitate sive sunt et modo quae intellectum et affectum vocant quae non potest cognoscere de intellectu sunt quae non potest motum de affectu seu voluntas. Cum hoc de anima dicitur nota dicit sic dicitur quod ipsa est principium ingenium voluntatis et liberum arbitrium hoc nomina non dicit aliena dignitatem in certis diversis rationes quae ipsa de intellectu quae a plenitudine. Idem quae distinct ingenium quae indeterminatum genium quae voluntas quae appetit liberum arbitrium quae eligit et elicit. Hoc autem et

Ordo operationum
1° operatio
2° operatio
3° operatio

Differentia inter intellectum

Quae potest anima intellectiva

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Divisio intellectus

opinio

2a opinio vera

ducuntur ad duas generales rationes scilicet cognoscendi et affectandi a quibus due potentie denominantur scilicet
intellectiva et volitiva de quibus et primo de intellectiva est dicendum. Intellectus igitur secundum Aristotilem dividitur
in intellectum agentem et in intellectum possibilem sive passibilem. Intellectus agens est potentia activa
intellectualis. Sed intellectus passibilis est potentia passiva per comparationem ad intelligibilia. Intellectus agens
de intellectu autem agente duplex est opinio. Quidam dicunt quod ipse mens intellectus dicitur. Alii
dicunt quod est lumen per essentiam cum intellectu passibili. Sed dicitur passibilis quia est receptivus, secundum
vero agens quia est actualiter operative activus. Et adhuc censetur nobilior
intellectus passibili. Secunda autem opinio est vera, potentia tamen non est necessarium quod non negatur potentie
omnium atque ad nostram intellectionem immo ipsum dicitur principium generativum tamen non in omni operatione
est agens nobilius passivo. Intellectus insuper dividitur in intellectum speculativum et practicum.
Et dicitur speculativus intellectus cognoscit verum in ratione. Practicus autem intellectus cognoscit verum et extendit
vel dicitur speculativus intellectus cuius effectus est cognitio. Sed dicitur practicus intellectus cuius effectus est operatio
vel dicitur magis proprie speculativus intellectus est productivus notitie speculative. Practicus intellectus est productivus
notitie practice de quarum notitiarum differentia dicetur infra. Intellectus autem practicus dividitur
in synderesim conscientiam et rationem. Est autem in parte practica synderesis [illegible] quod
non malum faciendi. Ratio [illegible] scilicet quod hoc est malum, conscientia vero [illegible]
scilicet quod hoc non est faciendum. Sed synderesis est recta. Videtur primo in quantum non potest extinqui
in synderesi nunquam totaliter extinguitur. Ratio autem est recta [illegible] quod quandoque est er-
ronea et in [illegible] quod conscientia est erronea. Ratio autem dividitur in partem superiorem et inferio-
rem, non quod in ea sint potentie distincte sed sic dicta eo quod videt sursum et deorsum.
Sed dicitur portio superior que consonat de divinis et eternis et sic [illegible] nominetur
intelligentia. Sed autem portio inferior que consonat de temporalibus et transitoriis. [illegible]
nomina quoque sumuntur a doctoribus et important non [illegible] cognitiam
sed [illegible] affectiam. Capitulum de sensibus quod operatio [illegible] Que
autem sint permittende [illegible] operationes quas sensus [illegible] et intellectus. Prima
est quod sit sensus ad actum [illegible] sit intellectus ab sensibili sive [illegible]
vel [illegible]. Secunda est quod [illegible] intellectus [illegible] paciuntur ab obiecto non tamen pane
corruptiva vel generativa. Tertia est quod per actum [illegible] est secundum [illegible]
sine quo [illegible] non est [illegible] vel [illegible]. Quarta est quod [illegible] ad [illegible]
delectabile vel [illegible] movet appetitum ad prosequendum vel fugiendum. Quinta quod [illegible]
sit appetitus de iudicio de bono vel de malo. Tamen dicit quod sensus non appetit nisi
ad presens. Intellectus autem ad futurum [illegible] delectabile [illegible]
[illegible]. Sexta quod [illegible] prosequitur et fugitur non dicit re-
[illegible] ab [illegible]. Septima quod phantasia sit intellectus
[illegible] sine sensibili [illegible]
intellectus sine intelligibili sive phantasmate. Octava quod sic [illegible]
in sensu [illegible] sensibilia [illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

bono aliquod motum ipsa sic phantasmata diuersa mouet intellectum cum iudicio
contentum. Deinde qui sic in sensu si sic iudicauerit hoc esse bonum uel malum appetitum
mouet ad prosequendum uel fugiendum sic per zoneym phantasticam. Si uero iudicet
bonum uel malum per appetitum intellectiuum mouet ad prosequendum uel fugiendum. Si hoc
dicimus quia appetitus sensitiuus mouet non tale si appetitus intellectiuus libere. Deinde quia in stultis
uel in furiosis non est libertas. Ita bonum uel malum sub ratione boni sumitur
ut apparens bonum. Vnde quod est proprialiter bonum delectabile hoc ad id prosequitur
Magna malum apprehensum est bonum per intellectum non solum ad propinquum delec-
tabile appetentem ut sumitur id est malum. Vnde quia per sensum non sentit abstractum
sed intellectus intellexit abstractum. Sensus non iudicat album non distinguit
inter summum et albedinem inter quam distinguit inter abstractum inter
hoc ab id distinguit non sensus abstrahit a summo sed hoc facit inter inter
oba. Et est quia inter in actu inter agens et idem quod intellectus et intellectum non
sit aut est hoc inter de primo inter agentem quia est inter dimi

Vtrum libertas annumeranda

cardinalibus virtutibus. Videtur quod non. Et ad hoc affectus siue voluntas
inter naturalia siue cardinalis alia sic iudicatur ad esse bonum uel
malum et ubi si sic ad voluntatem et inter. Si ergo praedicit animalis et iudicat
illud esse bonum et fiat ad esse motum. Sed adhuc praedicit aliquis et iudicat
id esse bonum et fiat si quis id appetit ad pro affectu siue voluntas. Et
iterum alia cardinalis motum mouet quod quia et summum est res quia iudicat
ad esse bonum et fiat uel malum et non quod est affectus sic ipsa voluntas quia appe
hoc iudicat esse bonum et refutat hoc iudicat esse malum. Deinde est impertinens
libertas est liberum arbitrium quia impedit id fieri quia uerum bonum et non fieri quod
iudicat malum. Hoc autem videmus libertatem et affectum amplectitur non tu
ipsa inter se non ab ipsa voluntate distinguitur. Et ergo de libero arbitrio et
cum. Deinde quia libertas distinguitur per libertatem a necessitate a prius a impedimento
et natura et tam bonum quam malum. Deinde est gratia et pro gratia. Et est gratia
et potest bonum. Libertas autem a necessitate dicitur duplex sic necessitas duplex et
libertas naturae et voluntatis quia libertas a necessitate in curia
dicitur voluntas libertas quantum. Et ista libertas duplex distinguitur ad esse bonum
tas indeterminatum quod est libertas quodcumque. Cum ergo libertas indeterminatum et libertas
quodcumque non est quia libertas indeterminatum quia voluntas et sic indeterminatum quia
non magis inclinat ad unum vel quodcumque ad aliud quod fit quia ab intellectu
et virtute iudicat sic tempus sic libertatem quodcumque ad alterum ut
non aequaliter sumitur virtute et in non habet libertatem indeterminatum quia magis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

pmtt at magis inclinatur et ad opus virtutis omnia et nota ipsa quia aliqui modo
capiat libertas supponitur per eadem ie. si per ipsa voluntate non tn sit summa
qr i diuis acceptionibus diuersa hinc notatur na libertas a primo sup per voluntate
commodo ac i gra Libertas amplia notat ac sine pena libertas a natura q
notat ea non posse necessitari Libertas indeme notat ea non magis inclinari
ad vnum oppos q ad alia Libertas gdcions uel oppois notat ea sim posse i
utrumq opp Tn 2o dr. tn no loqm de libro arbitrio intellig de libertate
exigencie gdcions uel oppois Antecedens de pmisa q sit formalis 2o hoc libe
tatis enumerande sit aliq gdcions ipsa libertatis Prima et q voluntas non sm
a pō pa ipsa et actia ipsa et apa exteriorum ipsa et suorum interiorum actuum q sit
libera naliter Sm pi sibi voluntas i voluntate agente 2 voluntate pa sibi
q sit interdo sicut supdictum de int Si ai voluntas foret pa naliter tn non foret
in sua libera potestate velle 2 non velle presentato obo qr non e i potestate pa patri
2 non patri in actio suppositio 2 sui facient approbatio Secda et q voluntas e
pa non sm ab obo et ab int app 2 ape sicut de obo pz qr e ai pa naliter
naliter 2 voluntario De int pz qr non intellectualis gaudet ad actu voluntatis
sit apetit eo ddis De sen su dr 2 ape sicut qr sensus mouet intellectum ai responsum
et sensum mente qua mō ad actu intellectus Tertia ape et sensus mouet tu
suo sto sepe alia 2 alia iudicat sm q ape sensus et alia 2 alia apetitus Sm 2
2o 2ethico qr q non cauti dicunt amantibus 2 non amantibus uel obedientibus iratis 2
mansuete se habentibus Sic i sensus 2 ape sensus pg mo mouet ipsum intellectum mente ipso
mouet voluntate qr ipsa natura e mouere 2 differt ab eo actu sensus et actu 2 actum iu
dicium intellectus Quarta et q voluntas non sm i se ipsam actu e voluntarius vel
naliter sicut et mediantibus actibus illius actus e in intellectum in sensum 2 apetitum sensitiuum
de int 2 p gns a fo 2 de sensu pz quia 2 alia anima 2 odium non putet iudicium
eg o quoniam sit i voluntas mouet sensum 2 intellectum non tn sm qr impio sine
a motio passit i eis caze a sensu et di sensu qr tunc possent assentire libere
qualitatiq velleg q quoniam ee sm Si tn hoc sensus et di sensu paaliter
ecare 2 p gns apetitus sensitiuus mouere ad natus sit immutari ab immutacione iu
dicia Quarta et q voluntas non fert 2 cognitio qr apetitus aliis di fertur ab apetitu
naali i ho q non fert i obm ni cognitio Apetitus et aliis 2 naliis q e ipsa di
fert ab apetitu naali sensitiuo i ho q non fert i obm ni cognitio cognitione intellectuali
Voluntas 2 dd ape q gnitis no qr cognoscere fit ingnitis ad quem 2 one apetitus sensitiuus qr
actus ipsius non sequitur cognitio prima sui ab Quinta et q voluntas non fert i malum
ingnitum malum qr obm apetitus e bonum uel apere bonum 10 no p velle i i q appetitus
2c maliae seu fugibilitatis h possit ihs no velle 2 actum sui differt
pig fiat ingnitio p apenti bonitati sit aliq maliae gns uel annexa / pot

(c) 2006 Ministerio de Cultura

tm velle 1° qd alm appet malu vel velle 1° q alm appz bm / sic velle ad ul
tiu zone selecta ons vel nolle 1° zone ynhonc stat / no p 1° voluntas g ut
pt totale iudm non ynt q hz g ut pt p oat iudm ynt q / no n. pot sic 1 o
q p malu sub zoe malo / aut bm nolle sub zoe bmy / p p no vell q p
sue az malu 2 p ag 1° vell at nolle 1 g° simul apent zones bmy 2 mali
Ad 2° q voluntas hz possit ab alio 1° si cultari no tm p sm cogi / vacuo at
gre no voluntas no cogit omo si ynt q bo ab aliqo ee vd / qz n az tta bm paty
pt p bm 1 q° no stet ad ynpfectio at paty appetere pt / ja voluntas rtio homo no
cogit adhereere / si ad 2 tta bm q 1 eo n aut az ee paty 10 rtio vd ynt cogit
assentire / hec dr zo p sua sua ee no euidens Ad 3 ys igr supone ynqrando
1 q° consistit formalis zo libertatis / no tm intelligtur voluntate sic ee libram
q libertas sit aqz ees ab ea distincta 2 6° supadducta sed actq 1 sba / na sed dua
intin 2 cessio e voluntia rta intin 2 cessio e libra sic q no stat p aliqm pm spaz
ee 2 no ee libram Hoc at supo dictq q ad ee libm p intelligi multi omo
qz id sc solo n° a° 2 egresso p 1 suum actu 2 sic solq vd e libr p veritate fidei
q q muzment phi Ad 2° qz p ad ab eo 2 cu id e 1 sui libertate p° sic nulla
cntia e libra et stat pz Ad 3° qz poti omibq 2 egressis ad suum actu ptingent
agtt 2 p age 2 p no age 2 sic cont vd q po 2 onalis e libra qz sit p ad opo
si sme aff aoe 2 ordata sn q p sidm q 1 h° no q sit formalis zo libertatis
nt p h° det agere libm ab agentibq naliby no liberis / ymo h° e cte omibq
agentibq cntis cu omibq possit ad sua actum 2 egressis ptingent 2 no neq
coagat rta q no pnt estim age 2 no age Ad 4 ubi ygms q hq cuq caus poti
ptingent coag 2 p p duce 2 no p duce ygne h° dr p ee vm eo tbi virtutibq
cathol / Quapo prma q no stat sl ad ab ag 2d no sicu ab eo / 2a q no stat
ad sl ab eo 2d no ptingent sl ab eo Ad 3a q no stat ad ptinget ab eo sicu
2 d neq sue no ptinget sl ab eo Ex qbus sc mau te q n tta 2a sue nali
sue libra ad sicut neq ymo tta ptinget sta sed prma tta Ad 4 ys vd dict
q si ygms omibq caus 2 egressis poti ptingent coagtt eis eo qz ab te p no age
tm h° no p eo cor gauzu ne Sed dr no e de libra voluntate / h° dr no vi
tabile qz id ipse qis cuzq ne dependeat eo dei voluntati dispee p illud ad
ordinare 2 adhi p ad p sim amittere / no oz ipi vo tn cent qd° libre agere
p actnlis 2 aduentitia dispo cq qzu a pn° suepositq Contag 1 2 eo p sm sp
qtubq q hz ad libertate 2 qz sit po sue opa p duc libertat adeqte 2
formaliter Ad 5 dicit e vere q dlt h° 2 qz Ad cq tm intelligen sn dc
q vel libre p duce ad libertate qtm de q hi loqm ta qnotat dlt importat
vel sim p ducitu intelligi 2 ipm inte de velle / deq n. n p dui n inte de
2 volendo no tm q q inte 2 vult ipe p dui cu sa ipm maxie diligt 2 vult
sue ygo no sup pt p dlt ad ipm ad libre p duce 2 egr ipm hq / actu inte

(c) 2006 Ministerio de Cultura

2 volendi ad suum effectum ordinant intelligere 2 velle sicut 2 eo cum
th. ostendit 20 dme libertas formalis 2 libertas 1 do sicut patet ex
sententiis se q libertas 1 eo 2 1 certa sunt ordinis rons 2 p quae illa
sola creata et libera q e suum effectum sit ordinate modo primo et voluntate
dma talis est e rationalis certa q ante 2 modo primo et ordinate
liberum secundum libertatem. q e po ante 2 voluntas suum effectum p suae
ordinent 2 ad libere agere e ante 2 voluntas ordinent p suae
cipam q videtur doctores antiq dmtes q libertas e facultas rons 2 dis
cretionem libertatis seu potestas arbitrium liberum arbitrium q ad rationem liberum
q ad voluntatem
actuali coagmoe
intellectus dicit fieri libere p intelligere sui dno vere a oc
intellectus vere libere de ad q dno e 1 ptate voluntatis 2 post nam de
liberato et opdato 2014
intellectus de q no deliberado et ebrana hi
1 ptate voluntatis h in 1 deliberat q no bna pte dicit qui m ne coniun
et impetu q sucitudis sit p de mlis 2 h sunt de alie potentis dicta

8

Postea dictum est de anima

q ne dd e de hys q sunt q sunt 1 eq bna et sunt 1 aia
ut dt pha 2° ctin 20 po e hita 2 panes q sunt q
predicta e po alie p sunt 1 ea vocantur h o e sunt ccm ad
ea q hita 2 panes sunt 1 ea adhesive
tum 1 de potentiis
actis sit dd e de habitibus 2 passionibus q do ax erudit ea solum
ea q sunt 1 aia sm e pte apte 1 q e stg moralis de q idem
tractat 10 no e dens q 1 aia sunt ordinandi po aliq hita acta q
sit hita ut panes 2 sm sm aliqs 1 ea sit po p hita acta p
p ordine de omnibus ipso e dd et p de specibus pea de habitibus actibus 2
habitibus
in primis 1 dd e q h nm species intelligibilis 2 quo tn adhuc
ter ad matia de notiis de q tractat e 1 sch capi p o ordinissime q or
fora ad notiam lindi accente sit q q ipa fora abd q d cog de species
dno species sit p 1° me
o q omni fora q e similitudo 2 sit ars 2 aly hita cog q q
cognite p qua rem cog 2 sit ipa actualis no alia dd species
spalit 2 magis ape p fora q e similitudo et ymago rei sunt
manens habet 1 ipa aia et possit ipa de cognit actualis cognoscit ap
ta nata duci a iam 1 notiam rem ipa e ymago sit similitudo
e sit 1 ppto de primo tn m° tn subiu e et m 1 me sit aliq species mo
tiplicata ab obio spiritu 2 si aliq sit 1 me q sit c similitudo et ymago
quare p dd e de spe ipa 1 ta 1 ppu cognoscit q sit ppu intellectu 2 tamen
de spe intellectuali
cognoscit et cognoscit opio q 1 me sicut species po

Nota quod species sunt

Nota opio:

(c) 2006 Ministerio de Cultura

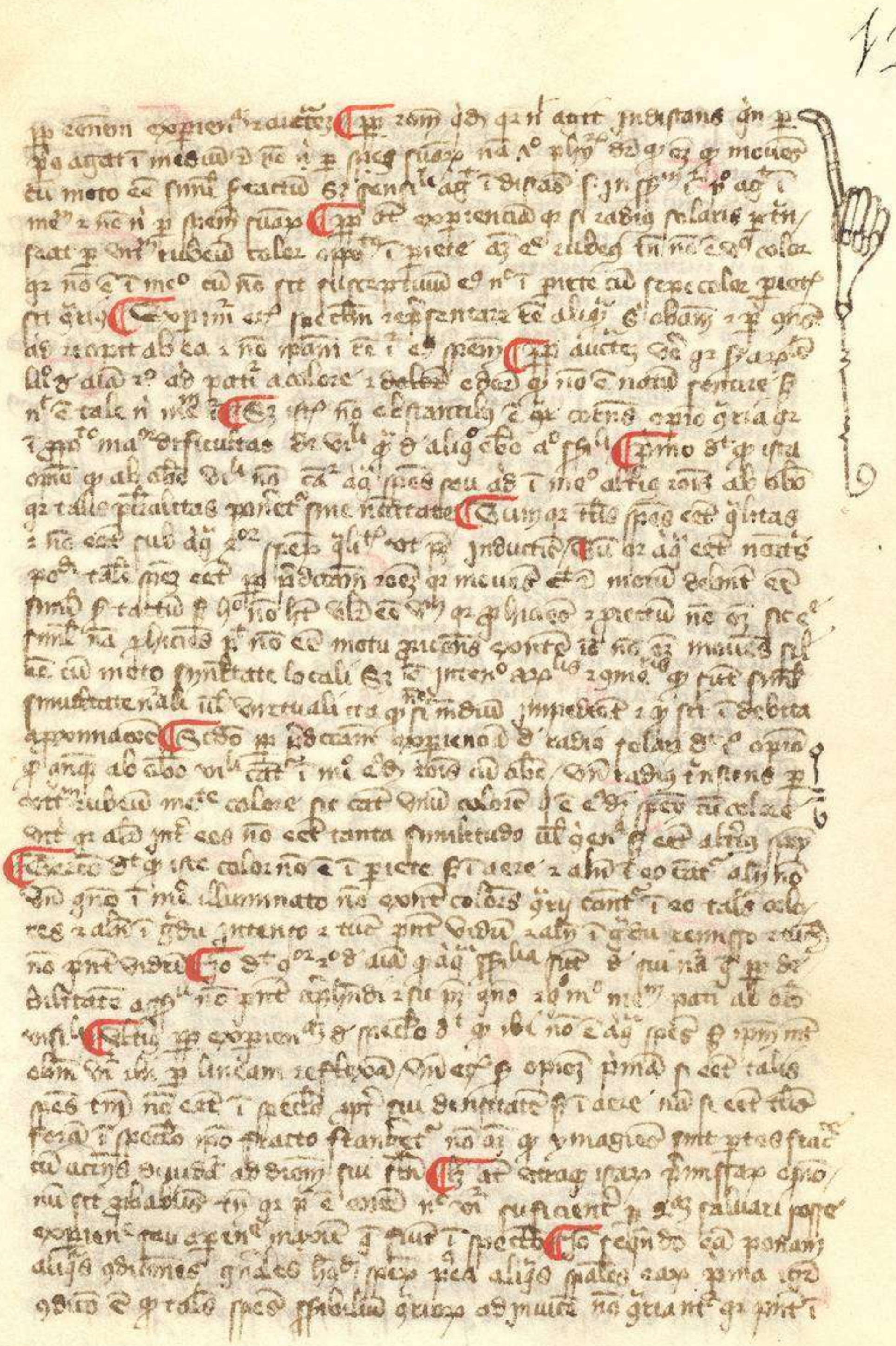

(c) 2006 Ministerio de Cultura

[illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ce gratiarum lumine et medio cui tui heat tale tempus et hic tempus non opus radicate
gratiae aut multiplicatio et puritate ut remissione disponis gratiis ita quia candela eg
ata illuminabit extensive aer gratia sic puro ita non eg interiore. Post has gratias
gratiales pecus sensibiliter pono alias gratias speciales hic pecus primae quae sunt angelis
lumen aut pecus lucis et ex tunc pecus colores multiplicat et oculus non intendo quia sit oculus ad quod
sit pecus tertius intellectus sed ad videndum oculus gratiam quod gratia tunc primum ita quia non pig una pe
eg quia a nobis gratiatus in gratia et hic vi ce intellectus ab eo aliud quia gratia illius sit
oculus ubi respiratus impedietur in te omnium / 21dm vi sentiu et gratiae delectationis
i phio ethyo. Ita patuit recuen ab eo quia aliquis res gratia nata sit ce per illo oculus non
dico ce vm io ad patuit ab aliquid dnt quia sitt eg interior id aspice non ita primum
sed gratiatus sed quia illuminatur ad me lumen receptum ocu illuminaret
rem. Sunt ut hic fuit interior ab sunt non adhuc et dio dubium nec efficit
dit patuit per in hoc lumen mihi intelligi oculus non sine veritate sed quia ad mam
preceptum quia sed ita non possum sensu papae sunt. Sed gdi et quia pecus sui
tpralit multiplicat et sunt cui gdi motu aeris et qui gdi clari profundatur quia
sonus gratia ex velocia et velocitas fractae aeris in fuit profundatur et aer sed
alapide quieto non in et cistile quius oculus videat ab sentire quia aer sic moveat
localiter esse ad omnis distantia ad quam pia sonus tu quia non ag quia aer ita uelo
maiuet tu quia facilis gdensat et reparati in di quia ita aer quiescente ad aliquam
distantia passit pecus relui mihi et postea sine pala corruptente ex destru
quiantur corrumpit. Ita gdi et quia pecus aeris ad aliquam distantia multipli
non realiter sed spiritualiter sunt interiamaliter. Quinti n gdi ora odoufa agi sit
gdi qualitas sunt fumalis cum para et quia fumo et realis odor et hic vocamus
odore multi realiter. Ita ad ag ora sunt odoufa valde et longe respir per longa
distantia disunitur ro di similes et di dt quia alii tale fumus multiplicant
pecus odor sunt ita fumo et hic vocatur odore mihi res sunt pualiter. Ita ei talis
res non realis sed spualis non quia sit ita res sed quia sit insensibilis. Et gdi et quia
gustatus tangibilis gustabilis sed mihi mg velocior quia pecus aliquis gustatus
sensibilis et hic forte ingemat nata quia in gustatus sunt ita mdq pmt
aliquis insertis documentis

Ita de spiritu in medio uidrud

Et de spiritu et sensu et organo et p et spiritu quotiou sit pecus ali
quid ponit quia ista motus pn quia mu et quia po spiritus ora ipsa co
cellencia spiritus 2m et ei ad remanent vo di. Ita et quia et quia ad fi et me et ad
sunt expienc nales et phos auctes oz hyc no abstantia dnt alig sin
talis spiritus omia posse saluari. Non p ponit qi vnu inpm gdi gli
ortatis ut debuitatis vnu d alii exercitus q nos pecus nos vnio nos alim
vnio q alii plq alii mig ad finis dnt durat sic pz i o que excellitur

(c) 2006 Ministerio de Cultura

[illegible] excecat. 2° dicit quod talis qualitas imprimitur in potentia visiva
et distingitur contra organum sicut a subiecto in organo sicut in toto exposito ex
organum exterius sicut debilitatum et non potest. 3° dicit quod in glitas et alterius
rationis ab oculo ejus et illa non est passio non passit qualitas non in alia spe
qualitatis contrariata per accidens quod omnis res illa passit glitas alius sensu
per sensum et in non per sensum sit in veniens a quibus intrinsecus et alius glitis
corporalis quod in sensu per papa 10 ad non sufficient contrariae spe
qualitatis sed quod per illa glitare in visu imprimit ab a nova glitas quae est
sensus et eadem rationis cui glitis quae est extrinsecus usa et est in organo sicut
non dicit quod possum ita cui quae apparet ad lunam fortiter calorata super
visum ad sensibilia insensibilia videntur scintillare. 4° ex visu in lo
co obscuro ac et lux et color et in aspectu his sit ad actum videndi impressio
et actus illa 10 et obiectum non per se non est per accidens sed non per accidens per accidens
quod sit et obiectum in ad abo oculo impressio et sic est dicit actus videndi una per
[illegible] et alia 29 et mia passio est illius impressio ab obiecto ad primo actu videndi
videre sicut in potest ut dicit quod organum quod in illos quibus oculis sit [illegible]
ita sunt sic ipsum sed his opinio sit probabilis sufficientibus non pertinent ad impe
dire sit passionis intentionis. Tamen quod ad quod videtur est quod intentio ad 20
de ita dicit quod sensibile portu tuum sensu non facit sensationem et non sentit
in sensu non facit calorem oculi sui non calorem nisi sui et ita vi et diversa
gratia et qualitatis ad abo impressa in et calo ipsa quod sensu non sentit nec
in aspiro sicta et fingunt ad illa sed ad oculum et ad ad de quod [illegible]
postea quia in his [illegible] quia sensus sit apud organa et est [illegible] me in na
et [illegible] quod notat de sensu et de sensu et sensato dicit quod non in
timo cum sentit alia sed in his tale me magis tribuit sensibus tangit
gustus quia in eis magis et mai sentit et quia alius sensus magis a remotis sentiunt
per medium contrarium lo quod sensus in suo organo et qualiter me sit glitatis et dis
ponens et generalis et illas non sentiunt sensus contrarios. Unde dicit et ita
[illegible] sensuum organum coordinat ad unum immediatum supremum et quale et
omnium qualitatum et his glitates non sunt nate in his [illegible] aliquid sua sen
sationem ad lucem ne fiat grinnia sensato causas et impedire [illegible]
accepto contrario sensibilis et his sunt ad de intentio. Et ibi per his non
sequitur quod sed non per sentire alias glitatis in suo organo sit quia me
contra ne quod et quale sed in his et maxime excellentes sit in his
et [illegible] et [illegible] quia non est dicit quod illa [illegible] glitatis et in [illegible] et ad
sit in organo visus [illegible] et pupilla et quod fit visus sed in organo [illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

[illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

probabiliter. Prima est quod quoque ad quod dicitur de aliquo esse simpliciter non tunc possit
quod ab dicit quod de chore et asin dicere quia nunquam dicit quod de elephante que
nunquam dicit quod de eo narrat audiuit et ho. quia exceptis. Secunda est quod tunc cognoscere
de re ab sente aliquam immediate ad aliam cognitiuam quod quia sit id quod dicitur exterior
aliquid color que dicitur ho. et exceptum. Tertia est quod id aliam quod sit aliquid exterior
et sic oio dicit quod et aliquid entitiue seu quod entitatiue quia exceptum nos cognitam alium
aliud tale alium plia. Quarta est quod tale aliam sit immediate cognitum ut est da res exter
aliam quod ho ut elephas ut est da res. Quinta quod est nat simultaneo hoies ut est
elephantes non n ac quod ad est. Sexta est quod id quod est immediatum aliam cognitum ad nunquam ad tale
senatt exterior non est da res exterior aliam quia dicitur ho. aliud est elephas et non ad
elephas dicit quia non est potest nec ad sim. quia nec iste nec iste quamquam dicatur ad non
sit maior ro de eno quia d ad nec prima quia quia ut illi dicunt cognoscere ac im
mediate aliam. Sexta est quod id quia immediate aliam cognoscere illi quia ad tale sen
tit exterior non est da res exterior aliam et sic sit exceptum dicta quia ab id rona bi[?] quia
et de ista rd a dicta ad alia quinquit id quod immediate aliam aliud et totale sile
quia ad apenad eo quia abi[?] alti et quia apenad dicit prima de ceti[?] qui sti hic
dicit prima ad sic d ceti qui sti qui sit quia nullis istas res exterior aliam. elephas ut ho
et que cognoscere immediate aliam aliquam sit cognitas prima cognitas cuiusmodi illa re
existe et abi ac et sensibiles distantes quinque quinque d' ipsa quia exceptum sim et ad ac
quia non ac ro pp quia dicens re illa p sim exterior mouet cuiusmodi talem
distantie ni p illa et re ipsa mediate cognit mo sic est et exterior. sic cognita prior immediate
ad illa rem imaret. Ex qui omnibus patet ad res exterior aliam non est aliam immediatum
illi cognitum aliam et res et aliud et sicut ro ad exterior. sic hoies ut elephas et
hic a phis et sic de ymago

Quod de spiritu sensu dicendum

De spiritu intellectu. In primo sciendum quod et alia sit species aliquo rem
sensibilium et me intelligibilium quia quia dicit exterior quia cognitarum
et affectuum in ao recordam quod sunt insensibiles et et non talium rem hiemq
species quia recordatio non est et non sit sine specie et memoria reputata sicut non per salua
et quidlit talium aliud sit memorari et oblium sit n' a tibi attin ad dere
dicit et ea. A nullo tin actu seu a n[a] re nisi cat sua species et aliud n' dicit in
tuitie apprehendi ie a no quoti actu sit sua species cat si quod sunt de ibi pq
passim recordari disputte ab illis tot sunt tot sunt species cattie relies res
et res insensibiles p pdicas suas species non cognoscit na i[a] tm diuin cognosci
p suam et cognitas cat immediate ad eq suam et immediate ad ipsam re. Sit aut
et alia exterior species exterior exterior immediate tm
nasci ad ipsam et non ad suas species quia n[a] q nascitur potest esse aliquid prior illa

(c) 2006 Ministerio de Cultura

sensata et suae notitiae. Sic et in primo de illo et eius no sensat quia immediate et
proprio et primitive cognoscit a nobis et non per species obiectae. Sed quia illo modo alia res
quoque per suas species cognoscitur quia ea nouit quia ad cogitandum res absentes
quas ut per species conservatas in memoria illas cogitando sic patet ex dictis et eius immediate tendit ad
species illarum rerum inquantum sunt species vel imagines earum et sic cognoscit per speciem
eam memoriae de re ex ut dicitur sed immediate recordet de re sic quia non mediante alio a
re recordet tamen mediante aliquo quia ipse cognoscit mediante specie quae est immediate obiectum a
et notitia rei presentis et huiusmodi et notitia intuitiua et clara dicitur sed tamen species cognoscitur in
tuitive per cogitationem illa per ipsam tamen non oportet nos audent cognoscere virtute in
cognoscendi quia est species talis rei vel talis tale et quae species oportet. Non tamen
non oportet quia sit species tamen hoc dicitur praue et probabiliter quidam habitum imaginem
intuitive et specialiter videre et tamen virtute hoc dicitur non oportet nos audent cognoscere
quae sit dicit ubi est colore et quia et pietate intuitive videre nec tamen audent certi esse
quia sit et dicit sit actus abes distinctus sit et per speciem intuitive videre et dicit tamen
dicitur species ex audent esse abes hoc non sit audent esse quia ergo sit et quia sit quia
et videndo cognoscam et dicitur mihi virtute illis intuitive dicitur species illa ex audent
cognoscere hoc non audent cognoscere nec dicitur sit ut et quia sunt. Ex predictis
patet quod ad 1a species sit aliquid ens ab abo quod non prohibet eandem nomen esse duorum
abor. Sunt quoque quod dicit me ad cognoscendum in 1d ore dicit aliquid distinguitur per obia
debet intelligi de abis immediatis quorum neutrum me ad cognoscendum. Aliquid patet quod habitus ut
dicitur rei de certe non immediate tenet ad ad obiectum quia sit et ipso amittere tamen ab
et de cognoscere et notitia dicitur et tamen dicitur dare eam aut ita habere. Et patet quod sit in
ponendum in alia intellectiua indiuidua et et indiuidua sic ad extensiue indiuidua et
magis rei per intentiue et extensiue et illi sum apenaad sicut non habet. Ex quibus
aliquid per speciem cognoscendi species habitualis et actualis et habitualis notitia et
rei et aliquid distinguitur. Sic per quia et habitualis et actualis notitia sunt abstractiua
sunt intuitiua quia non sit dicitur habitualis species ipsa res et actualis cognoscit sunt quia
dicitur sit actualis notitia inquantum inquit inquantum determinat et ipsa species non intelligere
aut de intentione quia non erit si non erit res distinctae non dicitur dicit quia habitualis species non
intelligit et habitualis notitia et quia aut habitualis species cognoscit se habet penitus nihil et quia
in se et in quane ad intentionem et alium non potest dicitur quia species nihil est actu
alis cognoscere et non quia. Ex habitualis species distinguitur ab actuali notitia non sit
eiusdem speciei et ea dicitur quia habitualis quia ipsa species est in actuali intellectione sua et non ipse
habitus et dicitur declinatur quia actuali notitia. Ex dictis patet quod sit species habitualis ponantur
et in intellectu erit in eadem potentia due virtutes et dicitur et rei et dicitur distinctae sed non et
ens non dicitur species et per priorem quia a notitia est cognoscere actualis habitualis et ea quia tineat
actualis tamen et habitualis et ea quia. Ex hoc sed quia sit ad habitus quia ad cons in intellectu
sit dicitur rei cognoscere aut ipse dicitur representatio non sufficit quia sit illius similitudo
et imago sunt habitus quia habeat ea illa tamen presente in re obiecto. Et sic et

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Non modica difficultas de hiis specie prius fuit de eis pro duranti
bus in potentia intellectiua residentes sed quia sit in ordine intentionis
tactus et non ab hoc remanet potest species intelligibilis quia non est intellectus actualis
quia quo ponunt esse sufficientes alias species et ideo non videtur esse sufficientes pro esse
species intelligibilis cum intellectus debeat sufficiant vt sic fiat id esset actualis intellectus
et quo cum et species in potentia et quia actu intentionis

Non igitur ratione
portam et quia in sensu non est ordo species residua et sic de cognoscitiua sensitiua memoriua
et phantasia

Quarta ratio videtur esse in intellectu quia ad sit pro cognoscitiua ne species
residua ita videtur quia ad species intentionales cum non sit habitus intellectualis vt dicunt et
ad et quia dispositio puerorum applicatur materiae sensitiua recepta immaterialiter ad formam et intellectus
cum quod ab potentia formare non pertinente ad intellectum

Et hic dispositio sensitiua
et acta cognoscitiua potentia phantasia siue cogitiua quidam vocat que actum appetitus quia dicit
phantasma ac intentionem actu actu et de eo pro educta Et hic non dicuntur
et cogitiua cum non esse sit quia intelligentia phantasia speciem vt dicit ipse quia ad
auctorem phantasiae sine naturae sunt in phantasma in actu phantasia dicitur
ne et quia in se omnis actualis sensitiua et in suo potentia sit in appetitu quo ad sui
virtute cogitiua et corpore siue corporali organo quia sit id quod illud non est sensum
actuale intellectus vi sufficient actuatio ad formandum in se ad actu id quod intellectum
quia non est et cum sit in intellectu solo

Cum ergo phantasma siue phantasiae
repraesentatio vi se proximabile se hic ad intellectum sic species actu ab obiecto
et organo se hic ad sensum in ente et quia omnis actualis intellectus sed ad
sit species intelligibilis in phantasia aptum sicut non maiore non vi potest omnis in
tellectualis intellectus sic quod sit quia et actu et manente omnia remanet recepta
ad formandum primo intellectum

Cum ad capiente intellectum manet in
mo species sensibilis et sensibilium

Hic autem ita opinio sit falsa insufficiens quia ad
species intelligibilis non sensibilium

Cui ergo falsa dicit quia ad species non in
intelligibilium de quo supra tactus et videntur non esse aliquid intelligibilia quia non ca
dit sub sensu et phantasia

Forte in non probabile propter dicta quia hic intellec
tus sit dictum immutatus non potest habere intelligere sed videtur phantasia mu
tata et sensus mutatus et ita memoria et recipiunt omnium magis species intellectuum species non
et logum quia non post morte dicit sine corpore sensuum intelligere et memorare
in

Postquam dictum est de ente et

actibus eius primus quid dicit et de actibus sequentibus ipsum et eius et quod
aliquid distinctus permittens quod dicit magis determinabitur

Prima dicit
quia actuum dicit quod sunt cognoscitiua quod vocatur affectiuus siue appetitiuus
Secundo et quia predictorum actuum cognoscitiuorum quod sunt sensitiua quod vocamus sensi
tiuus et quod intellectiua quos vocatur intellectiuus

Circa hoc distinguit

(c) 2006 Ministerio de Cultura

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Cognoscere et volere sunt proprie actus illius cognoscentis et non cognoscendi. Nec ex eo
potest assignari quod ipsa possit virtualiter per extrinsecum quia ad illa sit permissa indistincta in deno
minationem rei non sumitur ab ea sed potius ex eo quod denotat substantiam per substantiam
intellectam per intellectum. Voluntas per volitum. Sed dicit quidam quod sicut albedo ex sui
natura aliquem sonum potest denotare et album et non ex eo quia non sit potest denotare aliam
vel ad spiritualem sonum sed per qualitatem quae est spiritus dicitur sui natura quod potest aliquem sonum deno
minare et sensibilem et non quia sed solum sonum virtualiter per extrinsecum in quo est sunt et aliquo
factis. Et sicut albedo non potest denotare ad sonum et magis sed ipsum non potest ad sonum
et intelligens et ita spiritualiter et intellectum et volitum et alias qualitatibus dicitur
virtualiter immutatibus aliam per extrinsecum mente vel immente. Ipse tamen dimittit dicit
et de actibus cognoscitivis et qualibus cognoscitivis sensualis et de rebus sensibilibus sicut habitualiter
po. Et primo dicam quod de ipsis rebus hic potest esse sensualis notitia simplicis quod
spiritus et ipsum in nobis cognoscitur per experientiam. Et de brutis non est commentatio
notitia certa habent notitiam spiritus in ipsum dicit probabiliter quia quod brutum
alium modo ad ad esse aspectus et alius non et ipsum sit per aliquem apetitum quod superest
sit simplicia aspectum sonum spiritus judicium per quod ipsum et bonum et. Ipso sit aut
contra in et naliud quod odio per virtute estimativa iudicant quod abhoc et fugit hoc
Notandum et experientiam quod brutta et disciplinabilia quod non potest esse sine notitia quia
Nec valet quod quod dicit et abicient. Et quod si sit et quod illa audiat abicient non
rationabilia loquendo ad quod et quia dicit homines et rationale quia ipso non potest esse sine
et et esse sine alia non potest esse sine alia et et esse sine supplia rationa ita rationale sed et
ad ipsum et intellectum a dicit potest assignari et prius omnis et dicit melior sit ipso dicta rationalis
Et quia et ex parte abi ex ipso prius quidem disperse ab irrationabilibus brutis quia nec et
cognoscitiva alti simus. Ut et sim parte intellectiva et non spiritus de imago dei
quia capax dei. Et et brutta possunt hic iudicium quod et discipulum non tamen iudicium
sanctum et ille si sum tum sue in brutis sue in nobis quia virtus cognitiva homo
quod prius omnis sensitiva et potior sum quod et et dicit et dicit discretio individualis
in individuali cognoscitiva et non illi et in dicit et quod aliquem alius contra inter
et intellectus. Et dicitur aliquid quod et prius sensibilibus hic possit esse sensualis
notitia simplicis quia ipsa immente in se cognoscit quod per et spiritus exterioribus
et suis sensibilibus eis presentibus sic per visum exteriorem immente videt colorem
presente non videtur ad ad quia tangit et et me videtur colorem presente. Et dum
et et illis notitia sensualis possit ipsum sine presentia ipsum sensibilis. Et aliquid quod
sit quia visio solis et aliorum luminum magnorum remanent in oculis et absente
abo ymo occulo clauso quia experientiam et aliquid alias poterit ipsi in porto
illo non obstantibus in probabiliter quia illis exterior sensatio non per probabiliter naliter
fieri non ponte ipsum abo non ipso destructo naliter aliquam quod quia sit et supernali
et ab ita potest dei nam si potest naliter fieri visio alicui non ponit vel ipso destructo
aliquam ita quod potest esse ad non ponit oculi ad et ipsum vel maleri possit esse
et aliquam visio alicui ponit tangit rem vel oculum quia et quia experienda non
sit et nobis virtute illo spiritus si naliter autem et ponda rei sensibilis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

cui ita posse ee certitudo no convenit sit conven[ire]. Non pz quod visio plus dependet
a videndi quam lumen i oculo dependeat a suo lumino so quia tunc oculus non sit e receptivus
sed aliqualiter retentiuum luminis in absentia luminaris sed cum pro tempore quo non sit
e de acre sit aqua receptiva sicut sigilli et no retentiva absente sigillo quod non
sit e de terra oculi et non tunc retentiuus e speciei in absentia visibilibus i ad
id quod aliqui obiciunt nec quod absente sole remanet visio solis sed vero remanet
visio alicuius lucidi vel alicuius lucis oculo impressi et derelicti virtute solis i id e
et vi i potentia exterioribus oculi vel non fit sensatio i non e sensibile portum
sup sensum vel sup fit tactum. [illegible] aliquis declarans quod de ipsis rebus sensibilibus
habe possumus sensualem notitiam simpliciter quod res ipsa non immediate et sed mediate
a quo conspicit sed per illam speciem h n quia de rebus sensibilibus absentibus de quibus
cogitationem aut recordationem habemus vel supius fuit dictum. [illegible] ad cuius ampliorem
declarationem sciendum est quod secundum plures id memoria et reminiscentia species i memoria existens
e quod res sensibilis est i e ymago vel similitudo alicuius rei sicut est pictura leo/
nis. Cum igitur talis species apprehenditur secundum se tamen ipsa tunc cognoscitur et non per
illam rem cuius e ymago et talis cognitio e notitia presentis et non memoria sive notitia rei
presentis vel absentis sed cum apprehenditur prout e ymago alicuius tunc per illam notitiam et apprehendit
e res cuius e ymago et notitia talis cognitio e sensatio ymaginis presentis et memoria rei
absentis sed cuius e ymago. [illegible] quod talis species possumus habere duplicem notitiam unam
qua ipsa cognoscitur secundum se vel e quedam res alia qua cognoscitur ut ymago alicuius quae du/
plicem modum notitie aristoteles inuenimus et [illegible] ad plenum sit docendum et scripturam. [illegible] Cognoscere
aut speciem ut ymago e cognoscere ipsam ee ymaginem. [illegible] dupliciter e notitia qua
ymago cognoscitur ee ymago una qua cognoscitur formaliter iudicando ee ymago et i est
alia qua virtualiter cognoscitur ee ymago et hec e imaginaria sed virtute ipsius sed hec ipsa notitia
composita. [illegible] Hec aut vi aliquis remota ab illa notitia imaginaria ymaginis quod ymago
non cognoscitur ut ymago quia sed immediate [illegible] sit tamen ad illa notitia quod cognoscitur ut
ymago vel principalis causa concurrit virtualis quod notitia rei cuius e ymago derelicta
per intuitiva notitia ipsius presentia sine quod virtuali notitia ymago non posset [illegible]
intentio. sed quod per talem notitiam non tamen ymago vel species ipsa cognoscitur sed etiam res
cuius e ymago cuius non i se immediate sed mediate et i sua specie tamquam i medio cognito
[illegible] aliquis concludens quod de rebus sensibilibus habere possumus notitiam sensualem simpliciter tam
intuitivam quam abstractivam aut sed dicta habemus notitiam sed [illegible] di ut
alibi tetigi. [illegible] tamen probabiliter per dicta quod notitia sensitiva qua formaliter ad immediate
i se ipso cognoscitur. [illegible] abstractiva vero e notitia sensitiva qua formaliter ad i aliquo medio
representatio cognoscitur. [illegible] dico autem notitia sensitiva quam [illegible] aut medio non [illegible] notitie intui/
tive vel abstractive ut dicta sit ualet eas ad plenum notare. [illegible] de formaliter quod
alia et i ipse ad quod cognoscit per aliquam notitiam virtualem ea quod i notitia [illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ipsa quia ipsa dicamus abstractiuas non sunt apprehendit ad sensible et ipsens intellectus apprehendens rem sine materia cognoscit nec ad id modum abstrahit apprehendit et abstrahit sensus et non movet apparentiam intellectus modi et quidditatis et non statuit non determinat de ipso nisi tlem rem sicut hic non ipse de rebus sensibilibus vero tunc cum sensibilia absentantur sensibus intellectus apprehendit et ipsum hic non ad ipsa sensibilia mediante ad corporeum tinnat et ipsa cognoscit propter sensus et sensibilia dicuntur tunc in idem et ipse intellectus possit se non intelligere sine sensibilibus et ipsa mediante ipsa quia non possit ipsa determinate cognoscere nisi absens a sensibus et ipsa dicit et non impossibile est quod intellectus cognoscat se cognoscere aliquid et non cognoscere illud et sic de cum de alia impossibile est quod ad sensum pertinet cognoscere calorem in ipse apprehendit calorem et id est de omnibus aliis obiectis apprehensibilibus. Cum intellectus autem intelligendo se cognoscere determinate et discernere ad sensibile absens sed quia tunc habet sensibilem determinate et distincte et non sensibilem habet non sit sensibilis presens. Et cum supponitur sit quod sensus non sentit nisi sensibilia tunc immediate determinatum sit quod intellectus intelligit sensibilia et dicit quod intellectus intellectus dicit quod nihil contingit intellectum. Ergo et cum res non existant dicit quasi per eas intellige dicit. Ergo et quia eas non per ea sensus cognoscit dicit. Et ipsa intelligamus nisi quia sensibilia. Et ipsa intelligitur magis dicit quod nihil dicit. Ergo primus modus quod res intellectus non requirit ad sui intellectum quod sit in eis species sive representatio sua. Hic dicit representatio quidem et quasi representatio actuum sive accidentalium quidditatis sive albedinis magnitudinis et situationis in et dicit et representatio contingit in eis per intellectum ab illis accidentibus et connexis quidditatibus sive existere non magis et sortis quod plures et aliorum hominum et hic et dicit intelligere. Ergo secundum aliquid quod sensus non cognoscere singulariter et determinate intellectus et quia et inexistentia quidditatis et sensibilis determinatio sive et qui dicit existere et non sensibilis et hic modum et dicit intellectus quia sunt modi et connexis quidditatibus et non possit dicit et singulariter cognoscere et distincte. Cum et intellectus nihil non obstante sua cognitione possit dicere et sensibilia et cognoscere. Ergo aliquid et singulariter papae et ipsam papae quod non cognoscere et in aspectu cognoscere et dicit quia res a sensu sic praeter hic non est nisi per representationem ipsius sensibilis representationem cum sensibilibus et sensibilibus magnitudinis et quia in aspectu cognoscere sensus autem non est distinguere sensibilia abstrahere hic et in sensibilibus et in intellectus et intellectus et non sensus. Ergo quod non habet diam non per hic et sensibilis de re et non est et non in aspectu cognoscere. Et tertia distinctio dicit et sic sensibilia cum non sit dicit et secundo et representatio et dicit et sensibilia quod non aliam sensibilis seu sensibilis et plurium rebus et contingit representatio et tale geneticum formare et dicit intelligere et tale geneticum a geneticum sensibilis abstrahere modo supponendum et in et intellectus et intellectus geneticum sensibilis et in aspectu et ipso. Tertia et tunc et adiuvendo

(c) 2006 Ministerio de Cultura

[illegible]

Set cum generaliter dictum

[illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

comunem cuilibet albedini similem tm no p formam accptu ppu ag n p ssm
po cognoscit aliq albedo ab cecu a natu posse hre accptu ppu ag q dicit aliqs
albedines p formam accptu comune cuilibet albedo q in nullam albedinem distincte
repsentabit n ad tale g formam rec q omne albedo videt e to aliquid agnes
qfuse repsentabit qua p visu i no sentit Ce 88, e q nale no possunt hoc
sensibilia no sentata intellige i aliq g ppu a ppo s lm g cor seu ossuo
obiq s q nunq videtur ne s possit fozare hui g ppo seu g e disciplina
visus q e ppo ag tm no cog et illu g de sm pcipi aliq rei sensibile nc nem sensu
de aliq re e i o i g no cog et ag nc cu nesciret i m sm g ag ne s tm tale po
formare hui g ppu s qualitas sensibilis d p tactu cognoscit q i e g aliq
cuiq e p gnd i o cog et tm e g tm e i o i o cog et colore cu sit cor colorubq et
patet ppositu

Quum igitur dictum sit de intellec

cione rei sensibilis de e de intellec rei in sensibili e me intellec
tu sit intellectus in actu q i ipso intellectu ac q e rem constituunt
et deq e sibi separate Circa i q de intellectu ad 2 nos intelligimus i se
ipsis q de ad i sunt species ipsorum de ipsis
formatis Et p q aca intellectus intellectus intellectus i se ipsis ne de ipsis
de species seu ymagines rei absentium Verum cu nos intelligimus e delle
tales artes cognoscimus p intellectu q nos p ad obm respnsatu ne cu intellectus intellectus de
se intelligit seu hic actu di immediate intellectus se ipsum q no ag ponit obm me
cognitum Dico q aliq hoc i ipsis intelligitur i species ab eis cause p q e
primi pt principium ppositum actum intellectus de solidi nos de hoc actibus recordari
q no p ee n me species actibus actibus derelicti non s tale actu immediate
cognoscitur i se ipsis sed i p tria e de sensibus no sunt ita p dia de actibus
q sunt puri nec sunt n ingenii sunt Certum q a qua in sensibilia intelligitur
intellectus p aliam patet pri q de p aliq actu hoc cog et cu opacitatis
d motibus i se ipso coptis po sunt cu cog et species separatas a so e distincto
cu opacitatis suis d constat q talia no cognoscit i se ipsis at i species ab
eis cause s i accidentibus arcebit notes formatis e abstractis et patebit spatio
distantias q species q no ipsa dia sit ab ea intellectus cu ipsa no sit p se sensibilis
Dicit q no cor ee de q species no intellectus i me i se ipsa n i spe ab ea
cata lo de d intentione ipsa abstracta s intellectus i aliq g tu separato ab intellectu q at
sit i g tu ipsa d an sit immu an g no e sensibile distinctum q a d sit illud g tu
esse istud Ceres nale p se subsistere que g tu species d aliq cu co q no
e possibile i institu i certis q de unu sit abstractum intellectus seu i ao sibi e d aliq
ao q at h s p se cons distinguit species e a cons sunt id omnis species quicat no
video nc de h nec disputandum ipsum Ad at immediatum quam i ao tetigit

(c) 2006 Ministerio de Cultura

(c) 2006 Ministerio de Cultura

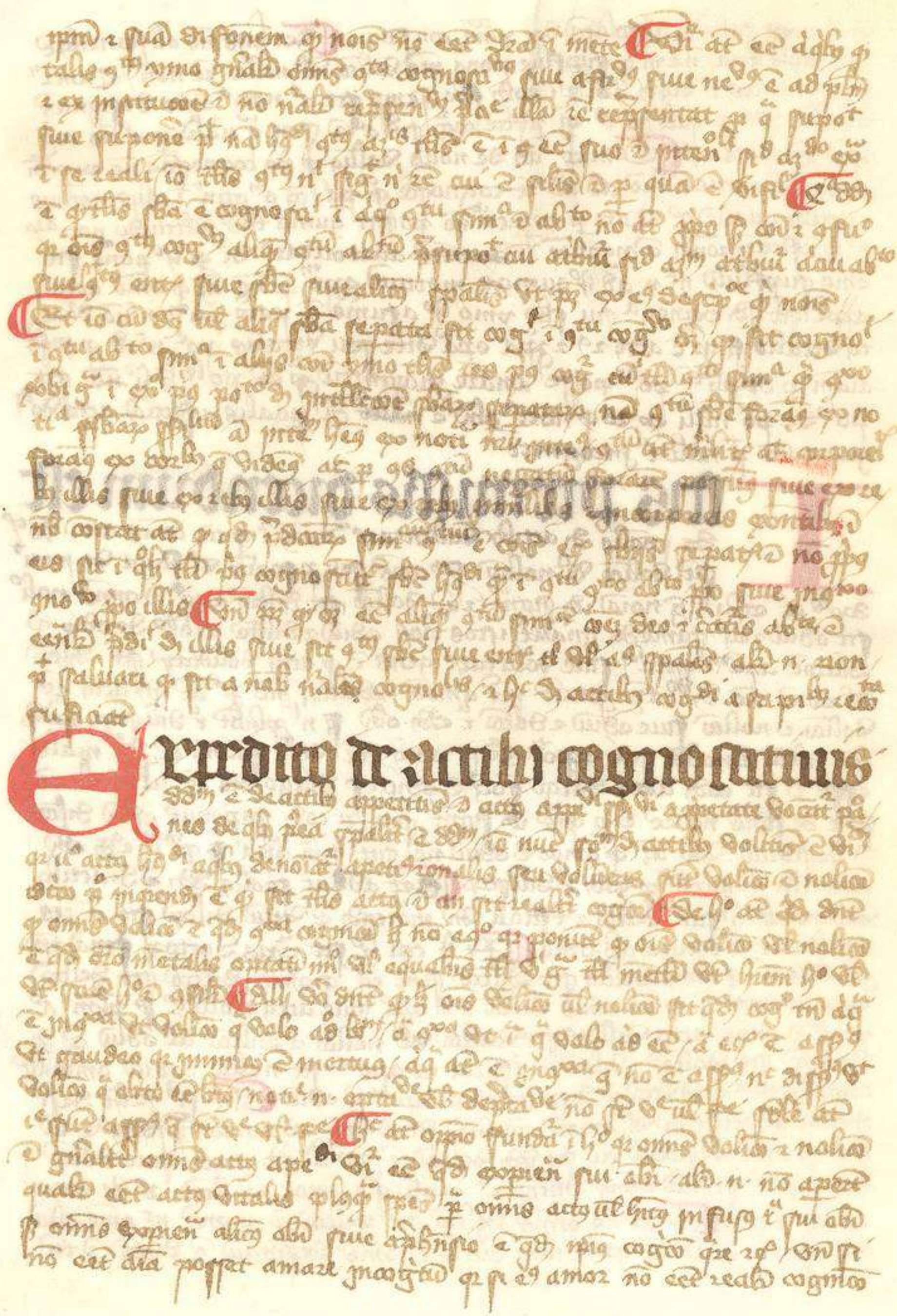

13

Arpdtg de actibus cognoscitivis

(c) 2006 Ministerio de Cultura

[illegible]

Istis premissis dicendum est

[illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

[illegible]

(c) 2006 Ministerio de Cultura

De modo productionis s. talis actus a voluntate fiant subito vel sine
Ens certa hoc fit tres modi Dicimus est quod omnis talis actus tem
fit in tpe tria quod nec fit dare primum et quo illa res fit nisi vel in quo
ipsa voluntas per illud actum vult Et dicit aliqui istum modum fit cum sit
probabilis vel improbabilis tunc primus modus Si sit magis conabile quam
puta ordinatione sue potentialis posset esse subita per quod et sine
tpe alis nam subito agere si esse solum potest in primo instanti
Secundus autem modus est successiuus quia successiuus fiat in otio si
Tertius modus est mixtus quia partim successiuus et partim subito
tpe primus non a voluntate et voluntas a prima et voluntas non facere dicta quod per voluntas
ad commotam quod postea est per quod non fuit sic in ordine quod ad lignum ignis
approximatur et calor ignis non et calefactio a immediate per et calefactio per im
mediate per habit qui caliditate in lignum a ipso importat ipse timus calefactio
s. quod ad est calore in aliquid subiectum per talem rem ponere vel illud actum et omnis
superfluum a voluntate et ex ipsa ponere magis quam est per res est voluntas
per ipsum est quod illo actu primo posito a hic de hac materia fiat in
apposito

Postquam de actibus animae dicit

et quia per panes aliquid dicendum actus esse de panibus alii
et Dicit quod per panes per capi et Domino cont a fit omnis
operatio alia per sola opera appetitus sed per panes Et adhuc primo magis
per opera appetitus quia quod expri ipsa fit ad illa tempus
cor Et fit distinctus panis quia motus appetitus potest
esse in plantis bonum vel malum in qua sensitiua capit motus per se attin
illi inclinatio ad bonum per sequendum vel malum fugiendum sed intellectus
et non solum ad tendendum ad bonum finis vel malum vitandum per se ad
finem seu adherendum in bonum adeptum Ad et appetitus potest esse
et ad bonum operationis caliditatis in Deo panis per quia non
fuit per transmutationem organi corporalis ad quas tunc sequitur ut homo
potendo ad illum qui desiderat et illa dant sicut potest
ab ea remouere Ad et in plantis bonum vel malum ad complendum alium manum
vel et ad bonum naturalis inclinationis quod per potest operari naturalem inclinationem ad
sua propria operationem quae plantis in ad finem seu cognitione sua sin
qua non et illa inclinatio quod est per Dicit in operationes propria quod per

Dicunt pānes cordis quidq pānes mentis quidq pānes ad Dicit pā
nes cordis tanq̃ ſtis primo et pn̄ patientis qr i eis cor pn̄ pati ſit p̄ea
di debet Dicunt et pānes mentis tanq̃ tae patieris p̄ et pn̄ ęſtes
qr mens pn̄ mte cogte ad estimandum qua iudicat ad utile vel noci
uum effiat pānem in cordis pp qd certa mensura corpis immutantur
Dicuntur etiam passiones animi qr animus irrequietus dum conſtitu
it cognoſcitiuam ſ. priorem et effectiuam ſeu motiuam quae
cumque ad pānem contuitur ipse dictam Dicit itaq̃ genaliter q
in ſp tria ſpalia considerandi ſunt circa pānes ſpi de dicitur Primo
distinctum passionum et numero Secundo de eis ipsis Tertio de e
fectibus ipsarum ut earum Quantum autem ad numerum ſciendum q̃ p̄ pānes
cordis ad quas omnes reducuntur due ſunt ſ. amor et odium ut omnes
delectatio et dolor alie enim ut ad delectationem pertinet ut gaudium
audacia et ſpes ut ad timorem ut t̄ſtia timor et desperatio Delectatio
ut hic ſumitur nomen comune est tam ad eam q̃ fit ex apprehensione
bonum facta p ſenſus exteriores q̃ ex p̄ uires priores Dolor ut nomen
comune tam ad illam que fit ex apprehensione mali facta exterioribus
ſenſibus q̃ prioribus uiribus ſ. delectationem certam ab priori apprehen
ſione boni dicit ut letitia ſeu gaudium dolore ut tm ab priori
apprehensione mali nominat t̄ſtitia Ex aut ad distinctionem p̄ diuersum
pānum faciendum est q̃ ipsa attendit ex duobus Primo ex ipsis poten
tiis animi ſunt Secundo ex obiectis pp̄ea circa q̃ ſunt p t̄m ad primum
ſciendum dicere quod ſ. p t̄ ad primum ſciendum dicere ſpe Ex gradibus
ad primum aliquae passiones ſunt quedam potentiae ſcilicet ſupiſcibilis ſ. amor et
odium desperatio et fuga gaudium et tristitia Quedam uero potentiae
ſ. ſpes desperatio audacia timor et ira et hymo Ex gradibus ut
ad 2m alias pānes ſunt t̄ apprehensionis bonum et amor et letitia qd ut t̄ apprehensionis
mali ut odium et tristitia Quod ſcm predicam duplice gradibus
quod ſint pānes tale distinctio assignatur Nam omnis pa ut et po
ſupiſcibilis ut ira pa irascibilis hic et t̄ ut gnalis q̃ ad intentionem et
ſit t̄ bonum et delectio ut amor et q̃ t̄ mali et odium ut rancor nt
enim est rancor aliud q̃ odium inuetratum Det q̃ ad motum
fuga et horror ignominiae enim pa oppta de ſpiritu et quoq

Quartus timor. Ut patet in prædicti capitulo. Del quantum
ad consequendum. Si sit in bonum est delectatio gaudium vel letitia
Et si in malum dolor vel tristitia. Si ad pœnam arduum vel è bonum
agrediendi. Sic est de spe. Spes vel è bonum fugiendi. Sic est
desperatio vel est è malum agrediendi. Sic est audacia vel è malum
fugiendi. Sic est timor. Ira autem in esse ad passio compositum
non est aliqua passio. Sic est immutata. Idem ait Damascenus
modificatio. Dicitur pænum appetitus distinctio magis per eo dicto
in prædicti ca. Sic eo. Dicendis in præsenti capitulo in tractatus per
transeo.

Et quantum ad dictas causas

haz passionum sciendum quod due sunt in genere extrinseca
et intrinseca. Extrinseca sunt ut obiectum bonum vel malum. Et in
aliqua pæne et in ira vel spe obiectum habet speciale arduum tamen generale
in qualibet obiectum est bonum vel malum vel quemcumque vel disquirentem
sive placentem aut displicentem. Unde sunt hi ad variationem obiectorum sed
diuersa pænum et per i melodyes ludis tripudiis et futuris. Intrinseca vel
causa est duplex quaz unam sunt bona talia efficientes. Imaginatio seu
estimatio alius sub ratione bonum vel malum placentis. Et quia in imagine sub
tali ratione ita quod tale estimetur esse huius sit ad i re tamen amor movet
corpus immutatur. Unde dicit hic ymaginatio imaginatio seu estimatio intuitio
no solum per in vigilia sed et in somnis in quibus per imaginata et
estimata tangit dormientis opa vigilantium exercet. Alia ita ad intrinseca
sit rationem disponentes. Dispo autem ad gradum pænum i tam per nat con
tingit. Sic in membris seu membrorum qualitate i spiritu et sanguine
In membris igitur seu membrorum dispone qualitate quam diuersitas
qualitatis i eius et maxime aut seu virtutis illa tamen magis corporalitate
ipsa eo sui qualitate magis inclinat. In spiritu autem quam sicut et
et quod in virtutis instrumentis et membrorum non tam proprie et immediate set
mediatio et dispositium quia ipse instrumentum die non est in organum cui ipsa
sic forma et motor quinque immediate. Sicut tamen aliquid de instrumentum quam
membrorum seu instrumentorum dispositum ita cum eo diuersitate instrumentorum
sequatur diuersitas actionum sic diuersa membrorum qualitas et diuersa
spiritum qualitas et dispositio diuersorum pænum. In sanc. de quam

(c) 2006 Ministerio de Cultura

tam membrum quam spiritus recipiunt a sanguine suo spiritale tanquam a corde in eo sanguine suo spiritale ad quod recipiendum ad propriam actionem. Deinde gratia sanguis subtilis seu clarus in sua temperatione in qualitatibus suis spiritus generet spiritus suos atque temperatos suos in porro ad letitiam maiorem vel minorem et maiorem vel minorem spiritus quantitate et ita proportionabiliter sunt alia a alia sui disponem ad aliam et ad alia disponit panem quem pertinent de articula re pertinet ad suam mediae guidi et q

Quantum autem ad effectus

dictum panis cum dicitur sit ad gnacum eare procedere ac tum constimacionis tanquam effectum in pg ds est de effectibus hujus virtutis. Inquam quos primo oportet considerare immutandi ordinem postea immutacionis impressionem. Cond aequa hujus ordine patet quod estimato dispositi immutat membra corporis quo quo me motu cordis situs per vehement passionatio quoque uno immo me tali motu quasi saltem manifeste et nobis perceptibilis. Inde cum omnis estimatio ad sit placentis aut displicentis sit aliquatenus motus cordis quo tunc talis motus quoque a consueto sensibilis non discernit immutacio regnis illam estimacionem sine motu cordis commutet sicut ds sic per ire eis qui ad mingendum aut domes quoque in aliis actibus reputus ut in obstuzane et in splendidae et hujus illis tatur in cor estimantes quoque in decasso ab eo per viam appagacionis te imaginet aequa fedas figuras erit in gnato adhuc dispo fede sic tuus formas sue species quas in ipso non sunt sensibiles in corporibus dispositis recepit species quas per sensum disunt recipit. In spiritu formato semin aut membro copulet intrabique sum colligencia su et in formacionis virtutem operante mutinat formatiuam in se est quod duo effectus in generacione sunt tati ab estimatio et gnato aequa ules ab omni communi pane sine membrorum actacione et opacorum mutacione membra eum ab eis distant et sed qualitates et non sed qualitates primas sed quoque sum sedas sic cum ab estimacione

(c) 2006 Ministerio de Cultura

ut passione aliqua membra calefiant aliqua infrigidant aliq
colorantur aqua vero colorant membra cum mutantur sm opacor
Et hoc maxime per sm aug immutacoem corporis quae immutatio
totius corporis sibi gratias per quam naturalis aptissima alit 2 alit suis
modis movet cor localiter sicut illa quae sub cone corporis constringens
non aut et cordis hujus mi motum ad opacoem naturalem cursu so
lito no per altiorem per frictam et ipso illius ergo per qualitatem
per altitudinem per quas ad dicime motus locales maxime dispone
hec sunt caliditas frigiditas na illa primo dilatacoem sta
ticco constricoem quod opi quia dilatat ut constricto cursu mate
quia cor prius calefiat aut infrigidet ad quas calitatis et hu
ditatis vel siccitatis concomitant approximabile aut erit et alis
membris quae sentant mutacoem cordis

Qum de effectibus estimacoem

coms 2 passionum cordis nota sunt generaliter aliquas
eis addere sunt speciales Gaudio igitur quod gaudium sive
letitia que appetitus sit ut finem consequentis 2 delectabilis id cor
quod est primum mobile corporis 2 quasi ad membrum approxima
movetur sm sumam extensionem 2 approximquadi rei quae talis cor
timatur per dilatacoem ut extensionem quarum natura intentia praeter
2 membra 2 maxime organa spiritus 2 motus ad dilatacoem 2 extensionem
influit ab naturale calore 2 spiritus quibus dilatant 2 extendunt
Est autem ille motus non subitus aut impetuosus sed suavis 2
paulatim 2 loco in omni gaudio cordis effectus et cor paulatim
dilatare 2 infrigidare 2 per quos interiora frigescere 2 exteriora tale
fiere temperare calore naturali Contristatio vero et appetitus gau
dio cor 2 corporis mutantur eo modo hoc excepto quod ipsa no
calefiant exteriora Timor hoc est 2 nam timor est 2 metus fuge
quare quam fuge contractio quod contrahitur sme aliquo spe vita
di sive fugiendi ut in timore sive et repellendo ut in ira sive
expugnando ut et audacia id simpliciter ordo illius causat et ma
gis quod huiusmodi concepto paulatim 2 adsit impetu cor constringi
tur et hibet et eo sudente spiritum generatum 2 et immensus
dispersum idarque no solum exteriora sed et interiora infrigi
dant maxime ea certa membra ordo constructum innoventur

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Ira autem dicitur conaptitudo ad spem bene expellendi et per ira tamen
apetitus irascibilis per ipsum inchoatur ad apetitum calidum sanguis motus
ad cor ut eum inflamet ad audaciam puniendi quapropter ira est
et audacia corde sicut calefacto et eum dilatari sicut solitum
et totum corpus maxime circa exteriora cum impetu calefiet cum
sanguis per apetitum puniendi ad illas partes subito moveantur. Inti
more vero dicitur timor qui turbatio et maxime dicitur pietas inse
rentes quomodo timor. Et per morsus respectus quod ultimus turbatus
conaptitudo alterius sed dicitur timor non dicitur conversio sed adhuc separatio in ap
titum quoniam fugiendi per quem apetitum fortis et subitus quem partes
spes euadendi sanguis et spiritus cordis fugiunt et eum fortis consti
tutus subito. Cuius signum est quod timentibus cor tremit et dolet et melitus
minuitur nam sanguis et spiritus ab exterioribus ad interiora recedunt non tan
tum cor imo a corde ad interiora et spiritus interiora moventur et ideo
quia manifestum dicitur conaptitudo diffidentia resistendi et ad spe
fugiendi et per fugam euadere sicut calor et spiritus fugiunt et se pro
fundant timentes et morsus processio autem dilatatione non potest se
disponere ad obviandum subito quidem quia quia in publicumatibus quod timentibus dentes frangunt disfalone humoris
facta circa interiora per coactum calorem et spiritus et casus do
In angustia autem et secundum moventur spiritus et humores ad exteriores
partes et non ad interiora nec ad exteriora In angustia quidem quia per
turbatur primum non laborat animus ita cor laborat oportet motus In se
cundum vero seu in erubescentia per timorem quia mox sanguis ad
interiora quia tunc et eis non est timor de malo repugnantis nature per de malo
apetitus irascibilis seu voluntatis repugnantis in utraque et timet malum quod
est turpe opus Et erubescentia non in ipso actu presenti et ideo
dicitur autem quod ipso pretio ita et eis statim spes resistendi quia et quod motus
ne ad ora moveat statim sicut per quod spiritus et calor ad interiora revertuntur In
tertio quod horum per quam timentes omnes pallescunt et de
cundi erubescunt nam quia in timore malum conaptitudo ut repugnans nature
cum diffidentia resistendi ita sanguis et spiritus ad interiora retinentur
Et quia in decundi conaptitudo ut repugnans tim voluntati ita nature non
ministrat confidentia resistendi et sic motus instinctus sua usque illas
partes per timorem decolorantur patendo ut ad genas et partes multum
[illegible] quasi in dupl pambo cor mouet dupl monili

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Et gaudio paulatim dilatatur et maxime versus priora seu ver
sus pectus. In tristitia uero paulatim ad priora et versus deorsum
In ira uero subito et versus pectus. In timore uero subito ad dr. In dere
liquia subito versus retrorsum. In angustia uero paulatim. Secundo pa
qualiter et diuersis pulsibus mouentur propter sanguis et spiritus sic talis mo
tus fit per motum pulsus uel tactus aut retrorsum. Sic sponte mouentur
obedientes ac imperio de hoc autem non est nunc tractandum quia Philo
sophus per quod ad predicos effectus multi alii amplius sequuntur per quos corpus
ad quantitatem uel crassitudinem iuuenis mutatur per horum prolixitatem et prolixitatem
ac deactitatem indiuisibilem relinquatur.

14ma

14m capitulo

Postquam tractatum est de a

nime potentiis et earum actibus et passibus finaliter trac
tandum est de earum habitibus. Et primo de habitum gena
tione et corruptione et inclinatione generali prima de eis
et de earum distinctione finaliter. Circa quod primo notandum quod
de habitibus supernaturalibus in fide et de naturalibus adquisitis tales autem
habitus sic dicit comprehendi generantur ex actibus et actibus oportet
oportet habitus. Sic et dicit sapiens primo ethicorum quod edificantes edi
ficantes fabri et citharizantes citharistici sic autem iusta operantes
iusti temperantes temperati fortes autem fortes. Cum autem notum sit ta
in actibus quam in virtutibus aut habitus generari ex actibus hoc non est sic in
telligendum quia illa prius ex dicit habitudinem eae minus quia sic in eis manet in
facto esse actus autem et operationes transeunt habitus remanentes nec
habitus causare primo et per se solum habitudinem eae disponunt motus uel
actuum per quem actus habitus adquirit et a primo ac tanquam per ac et
ducit unus sic alterum non est nisi nec agens primum et forma formalis
et operans uel motus quod agens ipsum sic producit sic videtur esse de actibus
et passibus habitus. Et ad sic et tertium habitus dicunt generari ex plu
bus actibus hoc non est sic intelligendum quod ex omnibus actu non posset gen
ari habitus ita quod et habitus intellectualis per generari ex omnibus operatio
puta ex sola operatione habitus autem uirtus seu habitus virtualis non posset
perfecte et complete generari ex una operatione dicunt fortis hoc non dicit ipse
ad sapientem uadit dicit ad tales uirtus primarias generet per a sue fortium
quia requirit operationem plurialitate in ad tales habitus primo commendo et prima
et probabiliore opinionem sit forma principalis et rem principalis habitus
forma dulgaret loquendo non in sub gradu medio intensio tonat
nomine virtutis connotatus et nomen quod ex quibus actu gnat illud for

(c) 2006 Ministerio de Cultura

seu intentio aliquis gradus qr cum ad generet ex alio 2 illi actus sunt
sem zonis non est 20 quare ad generaret ex dno placij ex ce 2 p gnis
ex quolibet generat ad qd e eiusdem zonis cu 1° qd gnitt ex a° 2 sic ex qd
actu gnat qd imperfecta unitas seu hitus zemissus 2 ex pilis pbe gdo
ex qbus 2c sultat intens sor hitus q p plenum gdum eiusdem zonis aggregam
uocat unitas Dicit Cum n. gradus zemissus p gemitus no possit prod
sub aliq ponto nl spe ponti n' sub prima spe qualit hitus 2 dispa no
vident differre spe p po actus putta pm scale 2 disple mobile obi
gza eiusdem spei e sua qua qs hit de una one p prima dimensio 2 illa
qua hit alt de eadem p multiplicata gsideratio sup illa dimensio 2 th
ille sue vident differre sic hitus 2 dispo qr dno paulo oblium sunt a non
quare gsiderandum 2c vi infra

De corruptione autem hituum sacn

dum e q sic nri p actus generant sic p actus eius hitus
corrumpunt / quodq tn corrumpunt nl desinit 2c absq
eius corrumpente / obi ts si qs ex prima dictione hecti
cam de aliq one h ttia hitus actu intrinseci generi cessante aliqdiu no
tq sit manet tn p tpus longitudinis debilita 2 tandem deperdit s
illud gradus nl actus gsideratione cuiq eam no frequenter de alique aut
hitus praeiudicium esse vi / h° aut apz displa qr sic n' generat sine
generante sic n' ui corrumpi sine corrumpente maxime cu ome ens diligit
se naturaliter permanere 2 qr sic ome q mo ab a° mo sit ome qd corrupit
ab aliq corrupit cu corrup sit qd mutat hic at no dz aq sicut ista
corruptio similis ex e difficultas de corrup spei p illud 1 mo
nl 1 organo de hac aut difficulte probabile dia pot q q'cunq
aliq ens p dei sint permanentes natuze 2 naturaliter diligent se p
manere cu no possint permanere sine qsuate h aut deq se ipso cos
posse omnia conseruare tn naturaliter multa indiget qsuante quo
remoto ipsa continue perfluerent 1 no e sine a° corrupete 2 ali
q' aag 2 aliq tardio ex sue nte qdoc sic lume qsua alimento q°
remoto lumen corrupt nl p aliq° subito nl sim alios sicut ne h
sine naturali duratione 2 sic e mutatio seu corruptio 2 no e mutatio
seu corrumpens n' qd p actio remoues qsuas sic gt sapiens 1 e
phlos q 1 motu generationis sic p deterit sursu e de moues
p actio remouens phlos sic igit 1 apparet qr hitus generantes
actibus 2 ex eis intendunt conseruat in Remotis 2 cessante

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Deus illis continue corrumpit aliq̃ actus 2 aliq̃ tardius sim q̃ sui
natura permanentius sicut dicit ap̃s 2° ethic° q̃ virtus sit permanen
acres disciplinis

De inclinatione vero habitus

Sciendum et q̃ ista ponunt virtutes esse i potentia actiua quia quo prim
p̃ cessantibus actibus ipsa potentia et ad actum tamen sibi permanet
2 magis inclinata q̃ non esset nisi quo potentia actibus ad reliquet i ca
inclinans ad singulares actus hic autem licet virtutes habitus ista pri
nat potentias ad actum 2 q̃ ipsa concurrit ad producendum similem
2 eiusdem speciei i genere nec cum actu posse habitum generante Sed circa hoc
et magna difficultas cum illis habitus q̃ dicunt manere semper sit presens
potentie vno habitu i ea que magis ordinat quia ordinat q̃ ad 2 producit ac
tus quia cum approximat non ad eum transire dicitur ad actum 2 ego
ait q̃ stante habitu oportet deficere actus producendi cum ordinem quo prim
Et consimilis
quidem difficultas est de ordine de spe intellectus si ipse i prius ponatur ad q̃ cum
dicit p̃ q̃ talis presentiam seu approximationem habitus ad potentiam non sufficit ad hoc
q̃ ipsa p̃ habitum habitus oportet quod producat actum nam habitus sit agens naturale 2
naturalis movetur in i passive ipsius potentie et ut p̃ habitum agitur p̃ q̃ 2°
2 3° dicit aliud sequitur ut ap̃s q̃ habitus vtum cum voluntas 2 p̃ quod i passive
nisi a talibus non sp̃ vti q̃ nunc ipsis 2 non ad quod placet voluntas Cum p̃
habitus prius i prius dicitur 2 habitus intellectus a producendo prius agens naturale cum vtitur
dependere absolute quod ad producendum actus 2 gratiam vel salutem quod ad gra
tuitam q̃ dicit p̃ repentinas 2 primas intellectiones q̃ non sunt i passive
nisi quod ad primam causam producendam p̃ hanc quod ad gratuitam et libere possunt
ad illas deprestare habitus cum difficultate Ex quibus patet q̃ habitus p̃ q̃ mam
cognitionem sepe procedit voluntas libera tendit prudentia cum non in ipsa quia aliq̃
a repente vel diuisione intellectus aliq̃ a ea libera habita quia non procedit no
luntas aliquid quod aliq̃ ex hoc patent quia a habitu aliq̃ nota libere habita
q̃ non a cognita 2 p̃ quod non voluntas potest ex aliq̃ a habitu libera q̃
non a voluntas ad non posse habere aliq̃ habitus nouum 2 sit a libere habita cum
it ad non procedit voluntas libera quia 2° Cum dicit ergo q̃ sic habitus a
tus potentiis 2 habitus dicit sic 2 posse a dicit ipsa aliq̃ modo sic ipsa dicit
quia dicit potentiis vel habitus non a ad q̃ facere illa opera seu a illa aptitudine ad ipsos actus Cum
habitus dicit intellectus vel habitus seu
ponit 2 voluntatem intelligit p̃ habitum Cum autem dicit sic ipsa cum

[illegible] dicit ipsum actum esse ipsi deo quia potest se separare sine ipsos quia homo potest deliberare prudentiam vel habitum auferendo actum esse quia tunc non debet voluntate ipsa deus sed voluntate eligendo voluntatem esse quia habet aliquam prudentiam libere esse quia et illud non habeat voluntatem eliciendo homo tunc potest calumpniari fratres dicunt quia habet aliquam prudentiam seu aliquam operationem habere nisi ad esse habet operationem principia libram qualis esse debeo vel habere operationem actuali libera voluntate eliciendam quasi non esse causa [illegible]

Et quia sit de homo quo debeat per illius quod ad primum sufficit sed quia in potest esse habitus esse potentiae dicitur actus suus tunc debetur potest libere non dici ipso nisi non volendo dici eo et nominis dici alio et secundum aliquos absque homo quia non vellit determinate dici illo de specie equipollibus con similibus dicitur esse omnino habet autem dicitur esse habitus dicitur cum solum tunc dici eis non debeo nisi ad habere deus vel obo aliquo actualiter cogitamus homo autem habitum esse non cogitans actualiter habere deus in vel obo per motum ad cogitandum habere illo non potest aliquo [illegible] per aliquid multiplicatur vel amore extrinseco vel ab influen celi vel amotione intrinseco vel disponere corporali vel a causa latente sepe tunc fit a voluntate primo trahente ad illud non tunc sed quod fit dicit habitum propriet cogitare habere aliquo et necessitat non movere ad cogitandum id magis quia dicit ad Et hec de habitibus quidem dicta sint

Et de huiusmodi habitibus. Qui

[illegible] dicit quia dicit quia actibus cognoscitur habitus in esse substantiae virtutum et vitiorum sed quia habitus habitus Cum igitur supradictum sit quidam actus generantur aliquos actus praeter aliquos actus debet dici esse in dicit de habitibus quia sunt personalibus ponendi ea et per habitibus quia sunt in potentiis et de habitibus actualibus quia sunt in potentiis passiva et de habitibus moralibus sive maxime sunt in potentiis Ea et quia sunt in potentiis passiva tam cognitiva quam appetitiva potest sunt habitus unus esse sine aliquo in potentia motiva per quae ipsa membra ad quas operationes redduntur agilia sed esse sunt habitus habitant ad currendum esse habitus habitant aliquid redditur dulcior ad loquendum et esse habitus cantare gutur ad cantandum non et dicit dicit mira de sit potentiae motive membrorum per a sufficientem adquirit habitum ad in sit et in potentiae vegetativa quia et quia in primo et primo quia ita a sucti sit semper vere venerit quia erat eis alio et nutrimentum sit quia sit de homo quia fortis ad salutandum potest non et non ponere aliquid habitum in potentia motiva

(c) 2006 Ministerio de Cultura

membrorum ut in potentiam vegetativam. Dicamus igitur in claru quod ponendi sunt habitus et potentiae sensitivae apetitivae quibus sit dubitatio utrum ponendi sint et ea habitus seu virtutes morales de hoc non sunt inter doctores opiniones. Dubitandum igitur utrum virtutes morales ce et apetitu sensitivo sunt et voluntate alias appetitus apetitus sensitivus qua ratione dicitur habitus virtutes morales ce et utroque habitus magis principalis sit et voluntate quod patet quia tam apetitus sensitivus quam voluntas quasi inclinant quia videtur rationi et ita dicitur quod talem inclinationem permittere et delectabiliter obediat rationi et dicitur regi habitus talis autem dicitur ce virtus moralis quibus ille quod et voluntate tanquam et potentiae principalior sit principalior virtus. Ad hanc ampliorem declarationem sciendum quod operationes virtutum moralium ponuntur assignari duobus modis. Primo quidem permanentes voluntati ac permanentes sensitivo appetitui. Alie procedentes membris nostris corporalibus quibus virtutibus ad exercendum exterius operationes. Et alie exterius transeuntes. Verbi gratia et opere liberalitatis postquam ratio vel prudentia iudicavit hoc esse istum dandum voluntas eligit per hoc fiat ipsum patet potentiam superiorem hoc fiat. Secundo vero appetitus sensitivus ingrediens impetum voluntatis appetit id idem fiat et movet corporalia membra ad hoc fiat. Tertiodo hujusmodi membra motum illum ab impetu recipiunt. Quarto vero et ultimo exteriores a membris motus operationes nice et res exteriores tangunt. Et primo igitur operationibus et voluntate tunc habitus virtutum quia per eos voluntate aliquid operationum homo dicitur moralitter bonus. Et quia abundantiam hominis cordis et voluntatis alie operationes tam priores quam exteriores consecutae recipiunt denominationem moralis bonitatis ita habitus quatenus sunt loquendo est moralis virtus. Et cum ex sedis operationibus in appetitu sensitivo et habitus qui aliquo modo et ex tunc fiat potest dici virtus moralis quinto primo habitu conformiter et genitae ex operationibus recte rationi conformes modo ex sunt aliquos et sunt tactu et ex alias operationibus genitae virtus et non vel motus membrorum sed hoc patet non et nam

De habitibus autem partium intellectivae

tunc faciendum et quia sunt ethici quae sunt habitus intellectuales quae sunt virtutes. s. ars prudentia sapientia intellectus et gratia. Alii autem alii sunt habitus intellectuales vel opinio vel suspicio non tamen dicuntur quia non illos gignunt sunt dicere seu sed assentire. Hujusmodi autem virtutibus intellectualibus sic per sufficienter assignari. Quia omnis virtus intellectualis aut a ratione gignitur aut arguendo nitum. Si primum vel a ratione gignens factibile et sic ars vel a ratione gignens agibile et sic a prudentia. Est enim ratio inter agibile et factibile dicit philosophus quia actio est operatio manens et op-

ante/ ſtatim aut ſecundum transiens eos operante 2 ipsorum habitus distin
guit agilitate 2 fructificate/ Et sicut ut est aliqua natura 1 cendo sit deg2
intelligentiae 2 sit est scientia/ aut aliqua natura 1 sig do 2 h° dicit quod ut est aliqua natura
quae est quadratus 2 sit est sita/ ut aliqua natura quae est primus quadratus 2 sit est intellig
Et hic non capit intellig propria propter intellectu hic propter habitu tales potest aliqua prima prima
indirabilia/ nam si non sit nata habitus ad assentiendum eis seu ad dissentiendum
vel aliqua ea eo quod intellectus natalis eis assentiri nec potest ea ea mentiri ut
arrare sicut et aliis 2° 2 e° metha et ita alii per sophistarum propter
occurrentes potest et adhesitatum debilitari ita aliquid quod non sunt eundem
quando formidiem eos sequitur quod stirare 2 adhesione aliqua ea firma assig
2 adhesio et non intuemur formido 2 h° sit propter habitum eos tali sequitur
adhesione 2 actuali intellectu inclinante 2 formante potest
intellectum ad quemlibet actualem notitiam 2 ad assentiendum primus principius
2 sit non sunt in ad magis firmiter adhesendum 2 non formidandum de talem
habitum vocamus hic intellectum Non autem hic intelligendum quod habitus habitum
intellectualium quidem sit practica et alis de prudentia 2 quod speculativa. s. scia
intellectus 2 sapientia quia ea dicit et 1 quod dicunt practica 2 speculativa notitia Et
si dicit h° sit iudicium modi dicit Tamen breviter potest dici quod a priori de aliqua
notitia practica praxis aut greca idem est quod actus latine vel opus Non
in aliquibus operationem denominat notitia practica sed ab illa quae est 1 habitus seu op
antis primitate et sic describitur praxis quod est opus in habitus seu operantis primitate
quoniam operationem nomen tam ad actum quam operationem extendendo Notitia
igitur dicitur practica seu operativa. a factiva non quia immediate ad agitur aut situatur
sed quia est ad operandum directiva sicut medicina sanitate non agit sed ad eam
agendum dirigit et sic describitur notitia speculativa practica quia est notitia applicata
sic priori 1 operationis 1 nisi ex primitate quoniam in formalis directiva Et omnis
alia notitia dicitur speculativa Dicit autem formalis quia aliquis est notitia non speculativa
tiva quia est illis operationis directiva virtualis quia notitia sit directiva quinta aliquid
talis sicut notitia medicinae de applicationibus humorum ad quidem 2 virtutibus medi
non est speculativa primitiva quia illis non enunciatur talis ee agendum ideo non est formalis
operationis directiva sed virtualis quinta notitia practica dirigente ad sit
vel sit corpus medicandum Ex quibus patet quod omnis habitus est practicus ita speculativus
actus aliquis est formalis praxis directus Et omnis aliquis est speculativus quia ex
actibus practicis non quia immediate habitus speculativus speculativus non est aliquis Similiter habitus
speculativus non est actuum practicorum immediate aliquis nec est aliquis propter habitus de p
dicto habitus ad medicinam vel ad moralem philosophiam pertinet speculativum ex
sidiare

(c) 2006 Ministerio de Cultura

De habitibus potentiae uolitiue sa

nõ q̃ hitq̃ hiuꝰ
diuꝰ dm̃ ĩutu
tes ĩtellectuales
z moales

ndũ ē q̃ ꝓm̃ ꝓpl̃ 2ꝰ 2ꝰ ethꝰ hitq̃ humani seu uir
tutes diuidunt̃ ꝑ ututes ꝓprietuales z morales / Qꝰ
pocꝰ ꝓza hec est / q̃ dututes ꝓprietuales sit ꝑ ꝓprietu / mo
rales uo ĩ apetitu seu affectu z ꝓpue ĩ dolutate Qt dam est
z ro ꝓnt̃ docti affectionales / docant̃ tn̄ morales a more q̃ eo
more z assuetudine uel consuetudine gnat̃ sic 2º ethꝰ capitulo
aut põ cogitada aliqm̃ possit assuesc̃ z ita possit ꝑ consuetudinem
hitq̃ adqu̇ sic uelle in ꝓpo 2º 2º methꝰ z 9º 2º 3º ethꝰ tn̄ dt primum
hitq̃ ꝓprietuales no gen̄ant̃ ꝑ hut modu ꝑ ꝑ nãlem predispo
nere ad id uel ꝑ experientia uel doctrina / potentia alit apetitiua ad ad
q̃rendũ dutute semp̃ indiget magna hre consuetudinem seu assuetu
dinem ro dututis cꝰ z no dututis cꝰ 2º moralis q̃ eo more gnabilis / ipse
dem ututum moralium distinctio z sufficientia cap̃ poꝰ assignari hꝰ
in̄ Qz omis ututis moralis ē ꝓpter ad bonum tanq̃ a finem ꝓsequendũ
uel cꝰ opõ tanq̃ fugiendũ omne aliud bonum circa q̃d utunt̃ mores hom̃
sicut est utile aut delectabile aut honorabile / Si q̃ ho dutuose se
hat circa utile uel utilia communia sicut est usura z maxime circa utilia
q̃ capiendo large usuram mouet se extendit ad usuram commutatiuam
distributiuam z punitiuam sic no põ respicit utilia seu diuitias sed ad ho
nores z delectationes z multis alias res ne circa utilia ꝓpria uel bona
ꝓpria z hꝰ qtinꝰ diu uel sm̃ z abste z sic ē liberalitas uel sm̃ q̃ z q̃d ex
cellentia uel ad utitate s circa magnos sumptus z sic ē magnificentia / Si
uo dutuose se hat circa honorem aut circa honores indiuiduos z hꝰ circa est
ꝓmoratus q̃ tn̄ a gbꝰ dicit̃ philotimia uel circa honores ad uos d
dignitates magnas z sic ē magnanimitas / Si aut circa delectabile
hoc aut qtinꝰ diu uel ꝓpl̃ de s. ota delectabilia s. tactus z tactilia agendo
z sic ē scurrilitas uel potius s. delectabilia ꝑ secundo z hꝰ ē diu
uel ad q̃ delectabilia ad uitu aut sm̃ q̃ aut sm̃ rectia z sic ē mera
temperantia uel circa ad delectationem gustus decent̃ ꝓtinentia z hꝰ t.
q̃ uel sm̃ actu poꝰ gustus z sic ē amentia q̃ a. nolit d. podalitus
aut sm̃ actu poꝰ tactus z sic ē mansuetudo uel sm̃ actu poꝰ tonal
z hꝰ tertius t. q̃ uel hꝰ qtinꝰ s. hꝰ q̃ studiosus conabilis z delectabilis se habet
cu alijs hominibus z colloquio z sic ē affabilitas uel ꝑ hꝰ q̃ se alijs no ex
hibet facilis ꝑ qualis ē tale se ondit ĩ factis z dictis z hꝰ dicitur

(c) 2006 Ministerio de Cultura

Dicitur Deitas Dei in hoc q placenter se habet in omnibus seu studis et sit dd cittapolia ab eu q e bonu et tropho q e gusto qi omia connectens i bonu. Omes aut pdicas virtutes qd ad quatuor reducit quas principales vocant siue Cardinales q sunt hostium in suis motibus i cardine volunt sic humana vita i suis accomibus et passionibus hys virtutibus regit. Sunt aut hec q virtutes prudencia iustitia fortitudo temperancia prudencia e arqua consiliabilia iustitia cta commutabilia fortitudo circa timibilia temperancia circa delectabilia prima aut est i potentia secda in voluntate tercia i irascibili et in concupiscibili quarta in omnibus quia ex cap otio q cap otio pt quasi p eas regit totu ho sicq at prudencia q ad ei finem sit virtus intellectualis ty q ad ei finem aliquo quert cu virtutibus moralibus sm ho p vocari virtus moralis na ipa e recta ro agibiliu q sit ipsa in virtutibus moralibus quert ex cu disp q ad suc. gnacionis modus na sm q gnat ex doctina que intellectua sm q gnat ex exercicio consuet cu moralibus q exercit magis ad ea pertinentia actuu requirit e aque factis simil p quod sic dicim est adquirit virtus moralis de pdicis dicit hystilis i virtutibus moralibus ad ethicam pertinet gsideraze politicis. Hec igit de aliis rectis eis dicta sic sufficiant de qbus q lima sit de referri gras postulo mihi dare veniam de erratis

Explicit opus magri petri de helyacinati in compendio super librum de anima Beuzendi phi ac sum aristotelis de gra

(c) 2006 Ministerio de Cultura

© 2006 Ministerio de Cultura

163

OPER MM
HENRICI
MARAUJA
TI ELYAC

119
1.